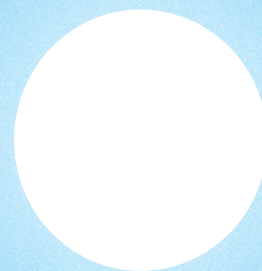

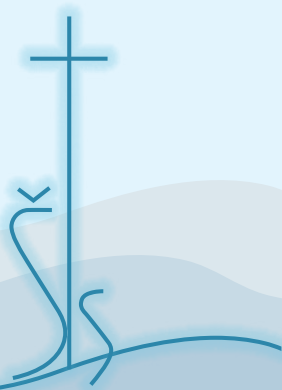
God. 2025./LV.

Br. 3/218

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevaka – Split, Lovret

ODJECI

iz života Provincije Presvetog Srca Isusova
Školskih sestara franjevnika – Split, Lovret

God. 2025./LV.

Br. 3/218

Sadržaj

Riječ uredništva.....	3

IZ GENERALATA

Poruka Desetog susreta odgajateljica i Prvog susreta sestara aktivnih u pastoralu zvanja .	6
Radost Gospodnja moja je jakost	7

IZ PROVINCIJALATA

Godšnji raspored sestara za 2025./2026. godinu	10
Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci.....	16
Poslane objaviti ljepotu svega stvorenoga.....	17
Obavijesti	22

ZBIVANJA I OSVRTI

Pripreme za doživotne zavjete.....	24
Učiti od Marije.....	25
U radosti Gospodnjoj.....	26
Nacionalno hodočašće osoba posvećenog života.....	27
Iz propovijedi mons. Zdenka Križića.....	28
Mudrost usklađivanja.....	30
Hodočašće jubilantkinja u Asiz i Rim	31
Početak novog odgojnog razdoblja.....	32
Diplomirala s. Anđela Crnjac.....	33

JEKA IZ AFRIKE

Zlatni jubilej Srednje škole sv. Ante Padovanskog u Nyantendeu	35
Pedeset joj je godina.....	35
Duhovne vježbe u Bukavuu.....	37
Ljetna događanja u Misiji	38
Posvećene ljubavlju Onoga koji nas je ljubio.....	38

NAŠI POKOJNICI

Sestre naše Družbe	40
Rodbina sestara	40
Zahvale.....	40

PRILOZI

Poruka pape Lava XIV. za X. Svjetski dan molitve za skrb o stvorenome svijetu.....	42

Riječ uredništva

O bilježavanje 800. obljetnice nastanka Pjesme stvorova potiče nas na ponovno otkrivanje čudesne ljepote darovanog nam svijeta. Čuđenje i divljenje nad stvaranjima uvodi nas u kontemplaciju Božje veličine i mudrosti koja nam, izmičući ljudskoj spoznaji, ostaje skrivena u nepreglednosti Otajstva.

Jesenski broj našeg provincijskog glasila slijedi uobičajeni godišnji ritam života Provincije donoseći ovogodišnji raspored sestara, teme duhovnih obnova te odjeke važnijih događanja. U ovom broju donosimo i poruku svim sestrama Družbe s međuprovincijskog susreta odgajateljica i sestara uključenih u pastoral zvanja. U *Jeci iz Afrike* čitamo o proslavi jubileja škole u Nyantendeu te obnovi privremenih i polaganju doživotnih zavjeta u Bukavuu. Ostajemo ujedinjene u molitvi da Bog nastavi svoje djelo po djelovanju naših sestara u Misiji.

I dok priroda donosi svoje plodove, za nas počinje nova sjetva. Molimo Gospodara žetve za velikodušno srce koje će znati primljeno sjeme njegove riječi ustrajno sijati u srca ljudi. Činimo to, kako nas uči Čovjek Božji, *u poniznosti velikoj*.

Vaše sestre iz Uredništva

Riječ provincijske predstojnice

Drage sestre!

Nakon ljetnog predaha od svakodnevnih obveza započinjemo novu pedagošku godinu u ozračju slavlja franjevačkih blagdana. Obilježavajući velike događaje iz povijesti franjevaštva već nekoliko godina se nalazimo u vrlo intenzivnim razmatranjima tekstova o životu svetog Oca Franje koji nam približavaju izvore i razbistriju vlastite poticaje za život posvećen Bogu. Nakon razmišljanja o Svetim ranama Asiškog Siromaška, pred nama je otajstvo njegovog preminuća. Čovjek je od rođenja u procesu starenja i pripreme za smrt. Ta je činjenica duboko urezana u podsvijest svakoga od nas. Nekada je potiskujemo i odmičemo od sebe, ali ipak živimo sa sviješću da će ona doći. Sveti Franjo približio nam je patnju i hod prema sestrici smrti. Teško nam je shvatiti da se mladi čovjek predaje smrti pjevajući i slaveći Boga. Umjesto gorčine i ljudskog bijega od patnje, Franjo se mirno i razumski približavao smrti. Donio je odluku o vjernosti Gospodinu koji nas stvori i zbog kojega smo spašeni. Srcem i razumom Franjo je odgovorio na životni poziv, slijedio Gospodina te došao do puta koji ga vodi sestrici smrti.

Što nama redovnicama znači smrt? Kako gledamo na tu stvarnost i ono što slijedi nakon nje? U razmatranju dubokih tekstova o Svečevu preminuću nameće nam se nužnost *oprosta* koji pomaže onome koji ga dobiva, ali prije svega oblikuje i spašava onoga koji ga udjeljuje. Svaki dan u zajednici nosi nebrojene mogućnosti oprosta. Ipak, rijetko ga darujemo, rijetko se za nj pripremamo i o njemu razmišljamo. Oprost je dar ali i odluka. Oprostiti je teško,

Svaki dan u zajednici nosi nebrojene mogućnosti oprosta. Ipak, rijetko ga darujemo, rijetko se za nj pripremamo i o njemu razmišljamo. Oprost je dar ali i odluka. Oprostiti je teško, ali spasonosno. Svaki oprost koji smo uspjeli udijeliti preoblikuje naše srce čineći ga sličnijim Presvetom Srcu našeg Gospodina.

ali spasonosno. Svaki oprost koji smo uspjeli udijeliti preoblikuje naše srce čineći ga sličnijim Presvetom Srcu našeg Gospodina. Kako pretvoriti gorčinu u slast? Kako uroniti u ljubav prema neprijatelju i opraštati iz ljubavi? Kako doći na ispravan put spasenja? Toliko je prilika oko nas, a mi ne vidimo puta. Toliko je potrebitih, a mi ih ne primjećujemo. Molimo Gospodina da nam podari svoga Svetog Duha da progledamo i vršimo volju Njegovu.

Pred nama je i završetak Jubilarne godine koja je donijela prisjećanje na vlastiti i zajednički hod s Bogom, uzvišenost i puninu darivanja vlastitog života Njemu. Jubilej je uvijek poziv na milosrđe, pogled unazad i odluka za budućnost. Vjerujem da je svaka od nas tijekom ove godine posvetila nekoliko dana hodočašću i molitvi, preispitujući vlastiti put. Hod s Bogom i hod prema Bogu otvaraju našu nutrinu za slušanje bližnjega te tako, rastući u odnosima, rastemo prema punini života kojoj težimo.

Svim sestrama, kao i sebi, želim plodonosno poniranje u dubine u kojima možemo vidjeti sebe, bez uljepšavanja i umjetnog sjaja. Život posvećen Bogu zahtijeva trajan napor no pruža i neizmjernu ljepotu zajedništva. Nastavimo, stoga, tražiti istinu koja će nas dovesti do svake sestre, osobito one udaljene, pored koje možda živimo, ali se o njoj više ne pitamo.

U molitvenoj sjedinjenosti sve vas pozdravljam želeći mir i dobro!

s. Lidija Bernardica Matijević

IZ GENERALATA

Prot. n. 927/2025

Grottaferrata, 11. rujna 2025.

Svim sestrama Družbe

Predmet: Poruka Desetog susreta odgajateljica i Prvog susreta sestara aktivnih u pastoralu zvanja

Drage sestre!

U ovoj Svetoj godini darovana nam je, između ostalog, i milost slaviti Deseti susret odgajateljica te Prvi susret sestara aktivnih u pastoralu zvanja, na kojem su sudjelovale dvadeset četiri sestre iz svih provincija naše Družbe.

Dani od 16. do 24. kolovoza 2025., provedeni u Duhovnom centru Domus Laetitiae u Asizu, bili su intenzivni, ispunjeni sestrinskim ozračjem, molitvom, radosnim dijeljenjem, slušanjem i promišljanjem. Bio je to milosno vrijeme za sve nas koje smo sudjelovale. Nadamo se da će uroditi plodom u životu svake sudionice - na dobro svake sestre, naših zajednica, cijele Družbe i mladih koje nam Bog povjerava.

Zahvaljujemo što ste nas pratile svojom molitvom i dostavljamo vam Poruku našega susreta. Neka nam pomogne u razlučivanju znakova vremena u kojem živimo te bude poziv na ponovno otkrivanje ljepote posvećenog života - da bismo ga živjele i svjedočile s obnovljenom radošću i zauzetošću.

Srdačan sestrinski pozdrav svima.

S. M. Veronika Verbič
vrhovna predstojnica

Radost Gospodnja moja je jakost (usp. Neh 8,10)

X. susret odgojiteljica
Prvi susret sestara aktivnih u pastoralu zvanja
Asiz, 16. — 24. kolovoza 2025.

Poruka svim sestrama Družbe

NAŠE DANAS

Tijekom povijesti naša je Družba neprestano osluškivala znakove vremena kako bi vlastitu karizmu ukorijenila u društvu u kojem živi. Zahvalne smo Bogu za našu prisutnost u četrnaest zemalja, za utjelovljenje karizme Družbe kroz naše zajedništvo i apostolat, za svjedočenje Božjega kraljevstva te za nova duhovna zvanja.

Naše su zajednice mjesta u kojima jedna drugu nosimo i podupiremo; u malim svakodnevnim koracima otkrivamo i ostvarujemo ljepotu posvećenog života. Upravo to iskustvo i oslonjenost na Krista daju nam hrabrost da s pouzdanjem kročimo naprijed i otvaramo se novim putovima koje On stavlja pred nas — unatoč tome što se pojedine zajednice suočavaju s izazovima visoke životne dobi, bolesti i nemoći. I jedna i druga stvarnost za nas su blagoslov i bogatstvo. Gospodin nas poziva da sve više rastemo u nadi.

Živimo u vremenu brzih promjena i društvene nestabilnosti, u kulturi privremenoga, nestalnoga i provizornoga. Takav mentalitet, sa svim svojim obilježjima, prožima i našu svakodnevnicu te slabi međusobne odnose. Kao što smo to činile i u prošlosti, i danas nastojimo pronaći putove kako odgovoriti na potrebe društva obilježenog individualizmom, hedonizmom i minimalizmom.

Individualizmom, kada prilikom donošenja odluka sebi postavljamo pitanje: "Kakvu korist ja mogu imati od toga?" Time slabi naše zajedništvo, stvara se ozračje ranjene komunikacije, međugeneracijskog nerazumijevanja i povlačenja u vlastite ideje življenja zavjeta i karizme.

Hedonizmom, kada nas u donošenju odluka prati kušnja: "Prihvaćam odluku samo ako meni tako odgovara." Time zaboravljamo franjevačku raspoloživost za služenje i (p)ostajemo usmjerene na vlastitu udobnost.

Minimalizmom, koji nadopunjuje prethodna dva Stava, kada postavljamo pitanje: "Što je najmanje što moram učiniti?" Ovaj stav možda manje pogađa područje naših aktivnosti, ali dublje zahvaća naš molitveni i zajednički život, koji bi trebao biti naša prva i temeljna aktivnost. Užurbanost ovoga vremena onesposobljava nas za kvalitetno življenje našeg redovništva.

Ovi stavovi, ili, mogli bismo reći, napasti kao posljedicu imaju različite oblike prikrivenih zarobljenosti (TV, mobitel, društvene mreže...), koji nas udaljavaju od bitnoga.

Sve to obilježava, a ponekad i opterećuje nas, naše zajednice i živote mladih, koji osjećaju vlastitu krhkost i ranjivost. Potreban im je netko tko će ih susresti i prepoznati, darovati im

svoje vrijeme i razumijevanje, ponuditi prostor u kojem će se osjećati sigurno i prihvaćeno te ih pratiti u njihovim razlučivanjima.

Prepoznajući opasnosti i napasti, ne trebamo se obeshrabriti, nego u njima prepoznavati vrijeme milosti i mjesto susreta s Uskrslim Kristom, koji svakoga čovjeka — nas i naše mlade želi susresti u njegovoj stvarnosti i cjelovitosti. Unatoč našim ograničenostima, zajedno s Njim možemo i hoćemo sa zahvalnošću gledati našu prošlost, svjesno živjeti sadašnjost i s nadom biti usmjerene prema budućnosti, prema našem sutra.

Izazovi s kojima se susrećemo nisu prepreka, nego poziv na obraćenje - osobno i zajedničko - kao i na dublje življenje zajedništva. U njima nam se pruža prilika da, kao sestre, svjedočimo kako se isplati živjeti za Gospodina te zajedno tražimo nove načine vjerodostojnog svjedočenja Evandjelja u ovom vremenu.

NAŠE SUTRA

Na susretu je, u molitvi, slušanju predavanja, razgovorima i dijeljenju iskustava zajedničkog života i poslanja, u nama sazrijevala želja da se, kao odgovor na napasti ovoga vremena (individualizam, hedonizam i minimalizam), osobno i zajednički odlučimo za:

- radosno zajedništvo
- velikodušno siromaštvo
- bezuvjetno darivanje

Kako bismo za to imale snagu, u nama se budi želja i potreba:

- Staviti Božju riječ u središte te svakodnevno iščitavati vlastitu povijest unutar povijesti spasenja. Oduševljene Božjom riječju, možemo i druge za nju oduševiti. To se ostvaruje i kroz zajedničku Lectio divina.
- Posvetiti vrijeme svakodnevnom klanjanju pred Presvetim. Biti u tišini u Isusovu prisutnosti, promatrati ga, slušati i učiti od Njega. Susret sa živim Bogom ima snagu preobraziti naš život, a po nama i živote drugih. Iskustvo ozdravljenja pred Isusom potiče nas i daje nam milost da prihvatimo vlastite slabosti i slabosti drugih — kako bismo mogle svjedočiti milosrđe.
- Zauzeti se da naše zajednice budu ono što u svojoj biti jesu, mjesto gdje smo ljubljene i možemo ljubiti, mjesto našeg rasta i odgoja u ljubavi. Jubilej nade poziva nas da živimo "godinu milosti Gospodnje" (Iz 61,2) — godinu oprostjenja i oslobođenja. To će nam omogućiti da istinski budemo sestre jedne drugima te zajedno hodimo u pravednosti i istini. Naše zajedništvo i sestrinstvo tako postaju najvjerodostojnije svjedočanstvo koje možemo dati svijetu.
- Dati prioritet početnom odgoju i pastoralu zvanja, osigurati da sestre koje su uključene u te službe ne budu opterećene drugim obvezama unutar zajednica i provincije. Odgoj budućih generacija ključan je za budućnost svake provincije, Družbe i cijele Crkve.

Stoga je važno i vrijedno ulagati u formaciju odgojiteljica i sestara uključenih u pastoral zvanja, kao i u trajni odgoj svake pojedine sestre.

- Biti učenice i poučljive tijekom cijelog života. Kao Isusove učenice, pozvane smo neprestano rasti u spoznaji Krista, postajati Njemu sličnije, otvarati se djelovanju Duha

Svetoga, koji nas iznutra oblikuje, nadahnjuje i vodi u življenju naše karizme danas. Na tom putu potrebno je dopustiti da budemo praćene — imati duhovno, a prema potrebi i stručno vodstvo — kako bismo, iz vlastitog iskustva, mogle pratiti i druge.

- Imati povjerenje u Boga i Njegovu Providnost. Bog i danas poziva— “Njegova ruka nije prekratka” (Br 11,23) — i Njegov poziv ostaje. U teškim situacijama, osobito kada se događaju napuštanja i odlasci sestara iz zajednica, naš odgovor treba biti još vjernije življenje vlastitog posvećenja i zajedništva te ostajanje u Božjoj ljubavi. Uvijek nam je iznova polaziti od onoga što je plodno, što donosi život, te imati hrabrosti ukloniti ono što odumire i ne donosi plod.
- Hoditi s mladima po Isusovu primjeru. Pozvane smo darovati im svoje vrijeme, biti prisutne u njihovu životu, pažljive, slušati ih i pratiti na njihovu putu. Naš zadatak nije mijenjati mlade, nego, ne vezujući ih uz sebe ili zajednicu, darovati im slobodu te ih usmjeravati prema osobnom i živom odnosu s Isusom. Poteškoće, prividni neuspjesi i umor ne smiju nas obeshrabriti u nastojanju da mladima pomognemo i u njima pobudimo želju za evanđeoskim idealima.
- Odgajati se za zdravu prisutnost u digitalnom svijetu i ne bojati se novih oblika prisutnosti među mladima, nego i u tome biti odgovorne. Na susretu smo prepoznale potrebu za povezivanjem, odnosno “umrežavanjem” sestara Družbe koje su uključene u početni odgoj i pastorał zvanja.

Jubilarna godina poziva nas da budemo hodočasnice nade da uzdignemo pogled prema nebu i gledamo u budućnost ne s tjeskobom onih koji na horizontu vide prijetnju, nego s povjerenjem onih koji znaju da je povijest — moja osobna, povijest moje zajednice i povijest cijeloga svijeta u Božjim rukama.

IZ PROVINCIJALATA

Br. 182/2025

Split, 12. srpnja 2025.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Godšnji raspored sestara za 2025./2026. godinu

Drage sestre!

Na 36. sjednici Provincijske uprave održane 13. i 14. lipnja 2025. godine utvrđen je Godišnji raspored sestara za 2025./2026. godinu koji vam ovim putem dostavljam.

Na kraju ove radne godine svim sestrama želim ugodan zasluženi odmor. U ljetnim mjesecima potrebno je uzeti predah od svakodnevnih obveza kako bismo u jesen mogle svježije i odmoredne nastaviti s našim apostolskim poslanjem. Neka nas ljubav Presvetog Srca Isusova hrani i krijepi u danima odmora.

Sestrinski vas pozdravljam želeći mir i dobro!

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Školske sestre franjevske Krista Kralja Provincija Presvetog Srca Isusova – Split

Raspored sestara za radnu godinu 2025./26.

Provincijska uprava:

s.M. Lidija Bernardica Matijević, provincijska predstojnica
s.M. Marina Fuštar, zamjenica provincijske predstojnice
s.M. Danijela Kovačević, savjetnica
s.M. Jelena Lončar, savjetnica
s.M. Mirja Tabak, savjetnica

Pomoćne službe:

s.M. Milka Čotić, provincijska tajnica
s.M. Mirjana Puljiz, provincijska ekonomica
s.M. Françoise Balibuno Ciza, povjerenica sestara u Misiji u DR Kongo

Odgojiteljice:

s.M. Nedjeljka Milanović Litre, odgojiteljica novakinja, postulantkinja
s.M. Ivka Piplović, odgojiteljica sestara s privremenim zavjetima i kandidatkinja
u DR Kongu:
s.M. Samuela Šimunović, odgojiteljica novakinja i postulantkinja
s.M. Françoise Balibuno Ciza, odgojiteljica sestara s privremenim zavjetima
s.M. Anne Marie Mukundwa, odgojiteljica kandidatkinja

1. 21000 SPLIT, Lovretska 9, provincijsko središte

tel. 021/ 319 660; faks 021/ 319 358- provincijalat
tel. 021/ 319 805 - provinc. tajništvo
tel. 021/ 319 355 - ekonomat
tel. 021/ 319 366 - samostan
tel./faks 021/ 319 806 - kućna predstojnica
e-mail: skolske-sestre-franjevske@st.htnet.hr
splitska.provincija@ssfcr.org

s.M. Silvana Klapež, kućna predstojnica
s.M. Konzolata Glibotić
s.M. Franka Babić
S.M. Vendelina Mijić
s.M. Verena Masnić
s.M. Zdravka Marić

s.M. Borislava Kovač
s.M. Ksenija Balajić
s.M. Tihoslava Bilokapić
s.M. Ilinka Lovrić
s.M. Ambrozija Čaleta
s.M. Nazarija Koljanin

s.M. Vinka Čovo
s.M. Marijana Rimac
s.M. Mladena Runje
s.M. Mira Kamber
s.M. Lucija Lagator
s.M. Sebastijana Stanić
s.M. Leonita Tabak
s.M. Ljubomira Kustura
s.M. Vida Hrsto
s.M. Darija Bota
s.M. Danijela Bilić
s.M. Trpimira Penić
s.M. Fabijana Balajić
s.M. Anizija Šućur
s.M. Ema Damjanović
s.M. Dominika Grgat
s.M. Nedjeljka Milanović-Litre
s.M. Ljerka Bilobrk
s.M. Smiljana Runje
s.M. Milijana Kulić
s.M. Mirta Vranjković
s.M. Izabela Tojčić
s.M. Karmen Knezović
s.M. Ivka Piplović
s.M. Većenega Dovranić
s.M. Mirja Tabak
s.M. Davorka Knezović
s.M. Rahela Tojčić
s.M. Milka Čotić
s.M. Lidija Čotić
s.M. Zrinka Čotić
s.M. Miranda Škopljanac-Maćina
s.M. Marija Perpetua Kaša
s.M. Anita Perkušić
s.M. Martina Aračić
s.M. Lidija Bernardica Matijević
s.M. Nada Dolić
s.M. Dragica Karlić
s.M. Marina Fuštar
s.M. Theresitte Nshobole Mufuliru
s. Gisele Cirhuza Baciynjuze

**2. 21260 IMOTSKI,
Fra Stj. Vrljića 20**
tel. 021/ 841 115

s.M. Vesna Lapenda, predstojnica
s.M. Dobroslava Vranjković
s.M. Terezina Bašić
s.M. Sofija Vuković
s.M. Jasna Kasalo
s.M. Antonela Malenica

**3. 22300 KNIN,
Zvonimirova 47**
tel. 022/ 662 200

s.M. Mara Pervan, predstojnica
s.M. Venancija Džimbeg
s.M. Valentina Žeravica
s.M. Marija Ivana Oltran

**4. 20240 TRPANJ,
Andričići 1**
tel. 020/ 743 539

s.M. Karolina Bašić, predstojnica
s.M. Celestina Masnić
s.M. Sidonija Radić
s.M. Mladenka Matić

**5. 10000 ZAGREB,
Vrbanićeva 35**
tel. 01/ 46 600 30

s.M. Željka Čeko, predstojnica
s.M. Ivona Baković
s.M. Mirna Puljiz

**6. 21000 SPLIT,
Trg G. Bulata 3**
tel. 021/ 340-190

s.M. Mirjam Penić, predstojnica
s.M. Ivana Džimbeg
s.M. Zorislava Radić
s.M. Agneza Masnić

7. 20000 DUBROVNIK

Od Sigurate 13

tel. 020/ 321 467

s.M. Matija Drmić, predstojnica

s.M. Klara Šimunović

s.M. Marta Škorić

8. 23250 PAG,

Leopolda Dorkića 4

tel. 023/ 611 332

s.M. Tamara Bota, predstojnica

s.M. Krescencija Domazet

s.M. Radoslava Bralo

9. 10000 ZAGREB,

Jordanovac 55

tel. 01/ 2339 440 - centrala

tel./faks 01/ 2339 430 - kućna predst.

tel./faks 01/ 2339 388 - dj. vrtić

e-mail: ss.franjevke@zg.htnet.hr

dv-jordanovac@zg.htnet.hr

s.M. Ljiljana Todorović, predstojnica

s.M. Egidija Vučemilo

s.M. Beata Milas

s.M. Ivanka Mravak

s.M. Tatjana Labrović

s.M. Andrijana Marušić

s.M. Jozefina Čosić

s.M. Bernarda Župić

s.M. Emanuela Ercegovac

s.M. Hedviga Bandić

s.M. Lujza Plavša

s.M. Gertruda Džimbeg

s.M. Damira Gelo

s.M. Marina Gelo

s.M. Ljubica Bilobrk

s.M. Ljiljanka Marić

s.M. Mariangela Todorović

s.M. Tabita Protrka

s.M. Melanija Vojković

s.M. Ana Jukić

s.M. Sanja Stojić

s.M. Jelena Lončar

s.M. Luca Petrović

s.M. Diana Dolić

s.M. Helena Rašić

10. 21230 SINJ,

126. brigade HV 3

tel. 021/ 821 271

s.M. Vjera Gulić, predstojnica

s.M. Vitalija Križan

s.M. Marija Jelena Mijić

s.M. Nada Masnić

s.M. Senka Jenjić

s.M. Leonka Bošnjak Čovo

s.M. Natanaela Radinović

s.M. Anđela Crnjac

11. 21215 KAŠTEL LUKŠIĆ

Uz sv. Ivana 8

tel. 021/ 227 292

dj. vrtić tel. 494 658; faks 494 657

e-mail: djvrticjordanovac@optinet.hr

s.M. Blagoslava Lončar, predstojnica

s.M. Dragutina Krolo

s.M. Davorina Jurić

s.M. Kruna Plazonić

s.M. Lucija Bilokapić

12. 60325 FRANKFURT / M

Rüsterstr. 5

tel. 0049/69/ 97 206 955

s.M. Filipa Smoljo, predstojnica

s.M. Pavlimira Šimunović

s.M. Magdalena Višić

s.M. Marija Matanović

13. 23000 ZADAR

Trg Gospe Loretske 10

tel. 023/ 309 900 - centrala

023/ 309 901 - kućna predst.

023/ 302-561 - dj. vrtić

s.M. Anka Cvitković, predstojnica

s.M. Rozarija Župić

s.M. Božena Duvnjak

s.M. Margarita Marušić

s.M. Gracija Damjanović

s.M. Melhiora Biošić
 s.M. Berislava Tkalić
 s.M. Mihelina Čirjak
 s.M. Miljenka Biošić
 s.M. Marislava Samardžić
 s.M. Animira Jurić
 s.M. Antonija Jurić
 s.M. Gabrijela Damjanović
 s.M. Rita Maržić
 s.M. Danijela Kovačević
 s.M. Mirjana Puljiz

M. Klaića 11

tel. 023/ 350 037

tel. 023/ 350 037

s.M. Bonifacija Barun
 s.M. Milena Gelo

**14. 10000 ZAGREB-
 Jandrićeva 21**

s.M. Božidara Kottek, predstojnica
 s.M. Maristela Bašić
 s.M. Ilijana Pripušić

**15. LUHWINJA, RD Congo
 B. P. 2 Cyangugu, Rwanda
 Afrique**
 tel. 00243993417652

s.M. Brigitte Nsimire Machumu, predst.
 s.M. Séraphine Fazila Kanyere Karambu
 s.M. Pascasie Nsimire Bigabwa
 s.M. Anny Furaha Kalumire
 s.M. Marie Noëlla Neema Ganywamulume
 s. Jeanne d'Arc Asifiwe Musemakweli

**16. 21000 SPLIT,
 Glagoljaška 1**
 tel. 021/ 345 455

s.M. Vedrana Ivišić, predstojnica
 s.M. Natalija Vučković
 s.M. Klaudija Todorić
 s.M. Katarina Čotić
 s.M. Andrea Nazlić

**17. 64 293 DARMSTADT
 Feldbergstr. 27**
 tel. 0049/ 6151/ 896 386; 896 266

s.M. Anđela Milas, predstojnica
 s.M. Damjana Damjanović

**18. NYANTENDE, RD Congo
 B. P. 2 Cyangugu, Rwanda
 Afrique**

tel. 00243993418063

s.M. Espérance Casinga, predstojnica
 s.M. Noëlla Kajibwami
 s.M. Marie Louise Kaswera
 s. Catherine Bulangalire Kalimbiriro
 s. Ghislaine Borhere Namuhirwa

**19. BUKAVU-NGUBA, Avenue du
 Plateau 9
 RD Congo, B. P. 2 Cyangugu
 Rwanda, Afrique**
 tel. 002438110685110
 e-mail: ssfcrcongo@yahoo.fr

s.M. Mislava Prkić, predstojnica
 s.M. Françoise B. Ciza, pov. sest. u Misiji
 s.M. Romana Baković
 s.M. Erika Dadić
 s.M. Samuela Šimunović
 s.M. Emilienne Nankafu
 s. Rosine Neema Kulimushi
 s. Edith Rhumukuze Baguma
 s. Sylvine Busime Kulimushi
 s. Bernardette Nsimire Rubenga
 s. Victorine Nzigire Balibuno
 s. Edith Bwemere Buhendwa
 s. Florence Shukuru Mahano
 s. Bakhita Bulonza Mugaruka

**20. BUKAVU-MUHUNGU
 Av. Route Edap 14, RD Congo
 B.P. 2 Cyangugu, Rwanda, Afrique**
 tel. 00243997775603

s.M. Mirabilis Višić, predstojnica
 s.M. Blaženka Barun
 s.M. Immaculée Kashera
 s.M. Anne Marie Mukundwa

s.M. Françoise Ciragane Zihahirwa
s. Clémentine Munyerenkana Matabaro
s. Alice Neema Kasoki Murusu
s. Bernardine Furaha Amuli

Izvan provincije

Generalna kuća
Via Bruno Buozzi, 1
I - 00046 GROTTAFERRATA

21. RWANYENA – UGANDA
P.O. BOX 200
Kabale-Uganda
tel. 256770508308

s.M. Petra Vučemilo, vrhovna savjetnica i
vrhovna ekonomica
e-mail: marijavucemilo@gmail.com

s.M. Noëlla Mizinzi, kućna predstojnica
s.M. Espérance Tumaini Safari
s. Clara Marhegeko Munguoburha
s. Bernardine Ntamungo Balamba

U eksklaustraciji s dopuštanjem Vrhov-
ne uprave
s.M. Rebeka Anić
Novigradiška 6, 23000 ZADAR

Brojčano stanje

Sestre s doživotnim zavjetima:	171
Sestre s privremenim zavjetima:	17
Ukupan broj sestara:	188
Srednja dob sestara:	66,11

Postulantkinje:

u Bukavu	1
u Splitu	1

Kandidatkinje:

u Bukavu	11

Split, 12. srpnja 2025.

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Br. 214/2025

Split, 19. kolovoza 2025.

Svim sestrama Provincije

Predmet: Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci

Drage sestre!

Dostavljam vam teme mjesečnih duhovnih obnova i odgojno-obrazovnih sastanaka koje je prema Provincijskom planu za 2025./2026. godinu pripremio provincijsko Vijeće za duhovnost pod naslovom: Poslane objaviti ljepotu svega stvorenoga.

Prema našem temeljnom redovničkom poslanju pozvane smo osobnim i zajedničkim životom sudjelovati u apostolskom poslanju Crkve (usp. K.Čl.51.). Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci pružaju nam priliku ostvarivati zajedničko promišljanje i slušanje sestre s kojom živim. Naši susreti trebaju postati susreti, što znači da smo spremne na promjenu, odnosno nestajanje dijela sebe u korist stvaranja nečeg novog.

Razmatrajući franjevačke teme povodom obilježavanja 800 godina velikih franjevačkih događaja, u jubilarnoj godini prisjećamo se prijednog puta te stvaramo temelje za nove planove i odluke. Svim sestrama, kao i sebi, želim poniranje u dubine gdje ćemo se sresti sa svojim svjesnim i nesvjesnim. Budimo otvorene za poticaje kako bismo se uputile na put prema istinskom ispunjenju, a to je put na kojem se oprašta iz ljubavi. To je jedini put da se kao sv. Otac Franjo radujemo sestrici smrti.

U nadi da će naši zajednički susreti biti zaista susreti, sestrinski vas pozdravljam želeći mir i dobro !

s. Lidija Bernardica Matijević,
provincijska predstojnica

Poslane objaviti ljepotu svega stvorenoga

Mjesečne duhovne obnove i odgojno-obrazovni sastanci 2025./2026.

Svevišnji, svemožni, Gospodine dobri,
tvoja je hvala i slava i čast i blagoslov svaki.
Tebi to jedinom pripada, dok čovjek nijedan dostojan nije
ni da ti sveto spominje ime.
(Pjesma stvorenja)

LISTOPAD: *Hvalimo i blagoslivljajmo Gospodina*

„Slavlje jubileja potrebno nam je da bismo ponovno probudili zapretani žar Božje milosti koji nas potiče da se okrenemo budućnosti i zauzmemo za izgradnju svijeta u novosti evanđelja te konačno ostvarenje kraljevstva Božjega...“.

(Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade, str. 4)

Literatura:

Spes non confundit. Bula proglašenja Redovnog jubileja godine 2025.

Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve. Pastirsko pismo biskupa u prigodi Jubilejske godine 2025., 1100. obljetnice Splitskih crkvenih sabora i početaka Hrvatskoga kraljevstva Ante Crnčević, Jubilejske godine i milosrđe, u: *Živo vrelo* (2015.) 11, str. 2 – 6.

STUDENI: *Krist, Kralj svega stvorenja*

„Gospodina Kralja neba i zemlje neka braća i sestre slave sa svim stvorovima njegovim i neka mu zahvaljuju...“

(*Pravilo i život*, 10)

Literatura:

Rječnik biblijske teologije, *kralj*, st. 437 – 440; *kraljevstvo*, st. 440 – 449.

Enciklopedijski teološki rječnik, *Kraljevstvo Božje*, str. 539 – 541.

Laudato si', 96 – 100.

Isus Krist – Kralj svega stvorenja, u: *Časoslov*, IV, str. 386 – 388.

Cornelio Basilio Del Zotto, Stvoreno, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)

Stjepan Bakšić, Kraljevstvo Kristovo i svetkovina Krista kralja, u: *BS* (1926.) 4, str. 444 – 466.

Divo Barsotti, *Ovo je moja oporuka*, str. 135 – 143.

PROSINAC: *Hvaljen budi, Gospodine moj, po savršenom skladu svemira*

„Doista, divnom su ga i neizrecivom radošću prečesto ispunjala razmatranja dok je promatrao sunce, gledao mjesec, dok je motrio zvijezde i nebeski svod.

O, jednostavne li pobožnosti i pobožne li jednostavnosti!“

(1Čel 80)

Literatura:

Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova*, str. 66 – 96.

Otger Steggink, *Pjesma jednog života*, str. 23 – 37, 63 – 69.

Nikola Vukoja, Sveti Franjo Asiški – globalni ekolog, u: *Odgovornost za život*, str. 331 – 344.
Antonio Tkalac, Franjo Asiški – Pjesma stvorova – analiza iz kuta ekologije čovjeka, u: *Spektrum* (2021.) 1, str. 78 – 86.

Ivica Žižić, Kozmološki imaginarij svetoga Franje, u: *Vjesnik Đakovačko – osječke nadbiskupije* (2025.) 4, str. 7 – 9.

Ivan Šarčević, Pjesma stvorenja Franje Asiškoga, u: *Vjesnik Đakovačko – osječke nadbiskupije* (2025.) 4, str. 10 – 13.

SIJEČANJ: *Hvaljen budi, Gospodine moj, po vjetru, vodi, ognju i zemlji*

„Bio je čovjek neke nebeske ljupkosti... pomazan tolikim uljem radosti da se neprestano duhom
uzdizao Bogu i bez prestanka klicao svim djelima njegovih ruku...”
(2Bon III, 3)

Literatura:

OgŠav 118 – 120, u: *FI*, str. 1199 – 1201.

1Čel 80 – 81, u: *FI*, str. 289 – 290; 2Čel 165 – 166, u: *FI*, str. 778 – 779.

Bernard J. Przewozny, Okolina – ekologija, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova*, str. 97 – 146.

Otger Steggink, *Pjesma jednog života*, str. 38 – 49.

Fra Luka Markešić, Sv. Franjo Asiški i iskustvo svijeta, u: *Franjini dani*, str. 91 – 98.

VELJAČA: *Hvaljen budi, Gospodine moj, po onima koji podnose rado bijede života*

„Sa svim stvorenim pozvane smo graditi svijet u kojemu ni nad kim, ni nad čim ne gospodujemo
kako bi nam zajednički hod *majkom zemljom* bio prožet sviješću međusobne ovisnosti.”
(Osluškujući Duha Svetoga hodimo zajedno u novosti života, čl. 8)

Literatura:

1Čel 97 – 98, u: *FI*, str. 299 – 300; 2Čel 210 – 213, u: *FI*, str. 801 – 803.

Jacques Paul, Nasilje, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)

Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova*, str. 159 – 169.

Èloi Leclerc, *Sunce izlazi nad Asizom*, str. 68 – 78.

Otger Steggink, *Pjesma jednog života*, str. 49 – 57.

Divo Barsotti, *Ovo je moja oporuka*, str. 81 – 103.

OŽUJAK: *Hvaljen budi, Gospodine moj, po sestri nam tjelesnoj smrti*

„Hodimo u novosti života kad predajemo, uvijek iznova, svoj život Bogu kako bi se u nama
ostvarili plodovi Kristova otajstva rođenja, življenja, umiranja i uskrsnuća...”
(Osluškujući Duha Svetoga hodimo zajedno u novosti života, čl. 10)

Literatura:

Spe salvi, 10 – 24.

Enciklopedijski teološki rječnik, *smrt*, str. 1066 – 1067.

Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova*, str. 170 – 179.

Otger Steggink, *Pjesma jednog života*, str. 57 – 61.

Ivan Dugandžić, Mukotrpno i ustrajno iščekivanje spasenja stvorenja, u: *Odgovornost za život*, str. 199 – 214.

TRAVANJ: ***Hvalite i blagoslivljate Gospodina moga, zahvaljujte njemu, služite mu u poniznosti velikoj***

„A sva stvorenja koja su pod nebom sama od sebe služe svome Stvoritelju, upoznaju ga i pokoravaju mu se bolje nego ti. ... Čime se dakle možeš hvaliti?“
(Opom V)

Literatura:

Enciklopedijski teološki rječnik, *poniznost*, str. 866 – 868.

1Bon VI, 1 – 11, u: *FI*, str. 942 – 947.

1Čel 104, u: *FI*, str. 304; 2Čel 140, u: *FI*, str. 765 – 766; 2Čel 184 – 187, u: *FI*, str. 787 – 789.

Constanzo Cargoni, Poniznost, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)

Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova*, str. 44 – 52, 196 – 201.

Èloi Leclerc, *Sunce izlazi nad Asizom*, str. 73 – 78.

Otger Steggink, *Pjesma jednog života*, str. 61 – 69.

SVIBANJ: ***Marija, Kraljica stvorenja***

„Zdravo Gospodo, sveta Kraljice, sveta Bogorodice Marijo...
U tebi je bila i jest sva punina milosti i svako dobro.“
(PozBDM)

Literatura:

Laudato si', 241 – 242.

PozBDM, u: *FI*, str. 92.

2Čel 18-19, u: *FI*, str. 702 – 703; 2Čel 198, u: *FI*, str. 795.

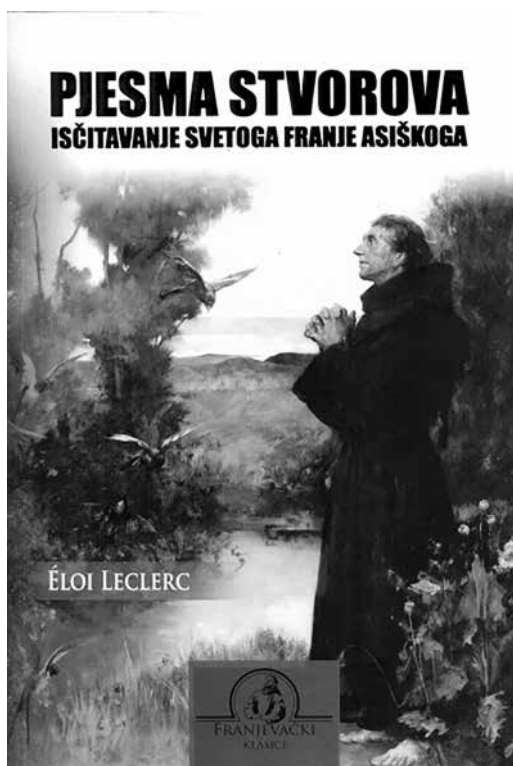
Blažena Djevica Marija Kraljica, u: *Časoslov IV*, str. 1015 – 1017.

Alfonso Pompei, Marija, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)

Fra Ljudevit Rupčić, Sv. Franjo i Blažena Djevica Marija, u: *Franjini dani*, str. 33 – 37.

Literatura:

- Aldo Starić (ur.), *Enciklopedijski teološki rječnik*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.
- Alfonso Pompei, Marija, Gospođa, Majka, Bezgrešna, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
- Ante Crnčević, Jubilejske godine i milosrđe, u: *Živo vrelo* 11 (2015.), <https://www.arhiva.hilp.hr/zivo-vrelo/arhiva/?god=2015>
- Antonio Tkalac, Franjo Asiški – Pjesma stvorova – analiza iz kuta ekologije čovjeka, u: *Spektrum*, (2021.) 1, <https://hrcak.srce.hr/en/273907>
- Benedikt XVI., *Spe salvi. U nadi spašeni*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2008.
- Bernard J. Przewozny, Okolina – ekologija, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
- Bože Vuleta i Ante Vučković (ur.), *Odgovornost za život. Zbornik radova sa znanstvenog simpozija održanoga u Baškoj vodi, 1. – 3. listopada 1999.*, Franjevački institut za kulturu mira, Split, 2000.
- Constanzo Cargoni, Poniznost, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
- Cornelio Basilio Del Zotto, Stvoreno, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
- Časoslov rimskog obreda IV, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1985.
- Divo Barsotti, *Ovo je moja oporuka. Duhovne vježbe o oporuci Svetoga Franje Asiškoga*, Symposion, Split, 1997.
- Èloi Leclerc, *Pjesma stvorova. Iščitavanje svetoga Franje Asiškoga*, Veritas, Zagreb, 2016.
- Èloi Leclerc, *Sunce izlazi nad Asizom*, Teovizija, Zagreb, 2009.
- Franjevački izvori*, Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Sarajevo-Zagreb, 2012.
- Hrvatini Gabrijel Jurišić (ur.), *Franjini dani. Zbornik radova sa skupa održanog u Zagrebu od 31. VIII. do 2. IX. 1982. godine u prigodi 80. obljetnice rođenja sv. Franje Asiškoga (1182.-1982.)*, Zbornik Kačić, Split, 1988.
- Jacques Paul, Nasilje, u: *Diccionario FRA – Franjevački leksikon* (prilog)
- Na kršćanskim temeljima, u zajedništvu Crkve, hodočasnici nade. Pastirsko pismo biskupa Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine*, Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, Sveta Nedelja, 2024.
- Otger Steggink, *Pjesma jednog života. Franjina pjesma brata Sunca*, Pokret prijatelja prirode 'Lijepa naša' Sinj, 1992.
- Papa Franjo, *Laudato si. Enciklika o brizi za zajednički dom*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2020.
- Spes non confundit*, Bula proglašenja Redovnog jubileja godine 2025., https://www.vatican.va/content/francesco/hr/bulls/documents/20240509_spes-non-confundit_bolla-giubileo2025.html
- Stjepan Bakšić, Kraljevstvo Kristovo i svetkovina Krista kralja, u: *Bogoslovska smotra* (1926.) 4, <https://hrcak.srce.hr/en/42827>
- Ivan Šarčević, Pjesma stvorenja Franje Asiškoga, u: *Vjesnik Đakovačko – osječke nadbiskupije* (2025.) 4, str. 10 – 14.
- Ivica Žižić, Kozmološki imaginarij svetoga Franje, u: *Vjesnik Đakovačko – osječke nadbiskupije* (2025.) 4, str. 7 – 9.
- Xavier Léon-Dufour, *Rječnik biblijske teologije*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1993.

Po naravi pjesnik, bio je ujedno i pjesnik u duši. Kod njega je i onako nemoguće odvojiti to dvoje. Njegov je dijalog s vidljivim istovremeno bio i dijalog s nevidljivim. Njegovo estetsko promatranje stvari bio je put duše k njenoj svetinji te je simboliziralo unutarnju preobrazbu. Franjo je – piše sv. Bonaventura – ‘među lijepim [...] stvarima motrio Najljepšega i po stopama utisnutim stvari posvuda je slijedio Ljubljenoga. Od svega je sebi pravio ljestve po kojima se uspinjao da zagrlj onoga koji je sav poželjan (Pj 5,16-17)’.

Éloi Leclerc

Obavijesti

Produženje mandata. Nakon isteka šestogodišnjeg mandata, Provincijska uprava s dozvolom Vrhovne uprave, zbog izvanredne situacije u DR Kongu, produžila je s. Françoise Balibuno Ciza mandat povjerenice sestara u Misiji u DR Kongu na jednu godinu.

Doživotni zavjeti. U kapeli otaca isusovaca *Alfajiri*, 2. kolovoza 2025. svoje doživotne zavjete položile su s. Clara Munguoburha Marhegeko i s. Gisele Cirhuza Bachiyunjuze. Euharistijsko slavlje predvodio je o. Delpin Bukunguta, a zavjete je primila povjerenica sestara u Misiji s. Françoise Balibuno Ciza.

Novicijat i postulatura. Na blagdan sv. Klare, 11. kolovoza 2025. s molitvom Večernje odgojno razdoblje novicijata u Misiji u DR Kongu započela je Magdaleine Aline Byamungu, s. Magdaleine. Istoga dana tijekom Srednjeg časa u postulaturu su primljene Anaurite Shukuru Buzege, Carine Nziavke Vagheni i Marie Munguakonkwa Byamungu.

U provincijskom središtu u Splitu, uoči blagdana Rana sv. Franje 16. rujna 2025., u novicijat je primljena Valentina Sitaš, s. Pia.

Obnova zavjeta. U samostanskoj kapeli u Bukavuu-Ngubi, 1. kolovoza 2025., tijekom euharistijskog slavlja koje je predvodio o. Vincent van Voegheret, u ruke povjerenice sestara u Misiji s. Françoise Balibuno Ciza svoje redovničke zavjete obnovile su: s. Sylvine Busime Kulimushi, s. Bernardette Nsimire Rubenga, s. Victorine Nzigire Balibuno, s. Alice Neema Kasoki, s. Jeanne d'Arc Asifiwe, s. Edith Bwemere Buhen-dwa, s. Catherine Bulangalire Kalimbi-riro, s. Ghislaine Borhere Namuhirwa, s. Bernardine Furaha Amuli, s. Florence Shukuru Mahano i s. Bakhita Bulonza Mugaruka. Tijekom euharistijskog slavlja

koje je predvodio o. Gustav Lubunda, 16. rujna 2025., u samostanskoj kapeli sestara u Bukavuu-Ngubi svoje redovničke zavjete obnovile su: s. Rosine Neema Kulimushi, s. Clémentine Munyerenkana Matabaro, s. Bernardine Ntamungo Balamba i s. Edith Rhumukuze Baguma. Zavjete je primila povjerenica sestara u Misiji s. Françoise Balibuno Ciza.

Susret odgajateljica i sestara aktivnih u pastoralu zvanja. U Duhovnom centru Domus Laetitiae u Asizu, od 16. do 18. kolovoza 2025., na razini Družbe održan je 10. susret sestara odgajateljica i Prvi susret sestara aktivnih u pastoralu zvanja pod geslom *Radost Gospodnja moja je jakost* (usp. Neh 8,10). Sudjelovale su ukupno 24 sestre, predstavnice iz svih provincija i Misije u DR Kongu, zajedno sa sestrama članicama Vrhovne uprave. Našu Provinciju predstavljale su s. Ivka Piplović, s. Danijela Kovačević, s. Marina Fuštar te dugogodišnja misionarka s. Mislava Prkić kao predstavnica Misije u DR Kongu.

Redoviti godišnji sastanak kućnih predstojnica i ekonomica s provincijskom predstojnicom na kojem je sudjelovalo 13 kućnih predstojnica i dvije ekonomice održan je u provincijskom središtu na Lovretu 1. rujna 2025. Predavanje pod naslovom *Mudrost usklađivanja* sestrama je održala s. Dominika Anić, članica Mostarske provincije.

Hodočašće jubilantkinja u Asiz i Rim. Sestre jubilantkinje koje su svoje redovničke jubileje proslavile 2024. i 2025. godine te one koje će ih proslaviti 2026. godine hodočastile su od 7. do 13. rujna 2025. u Asiz i Rim.

Diplomski ispit. S. Anđela Crnjac diplomirala je 19. rujna 2025. na Institutu za crkvenu glazbu pri Katoličkom bogoslovnom

fakultetu u Zagrebu obranom diplomskog rada pod naslovom *Primjena kritičke pedagogije u glazbenom obrazovanju*. Rad je izradila pod mentorstvom red. prof. art. Elizabete Zalović i komentorstvom mag. mus. Josipa Prajza. Kao praktični dio diplomskog ispita s. Anđela održala je koncert na orguljama u crkvi Bezgrješnog Srca Marijina u Zagrebu 17. lipnja 2025. Koncertni program pripremljen je pod mentorstvom red. prof. art. Elizabete Zalović.

Redovnički dani. Na Redovničkim danima u Splitu 19. i 20. rujna 2025., Dubrovniku

20. rujna 2025. i Zagrebu 26. rujna 2025. na temu *Krepost nade u posvećenom životu: poziv, znak i svjedočanstvo* sudjelovale su i naše sestre koje djeluju u tim i okolnim mjestima.

Susret pročelnica vijeća i voditeljica sekcija s koordinaticom vijeća održan je u provincijskom središtu 27. rujna 2025. godine. Razgovaralo se o planovima za radnu 2025./26. godinu. Susretu je nazočila i provincijska predstojnica s. Lidiya Bernardica Matijević.

ZBIVANJA I OSVRTI

Pripreme za doživotne zavjete

U organizaciji Hrvatske redovničke konferencije, od 28. lipnja do 12. srpnja 2025. godine, u Duhovno-obrazovnom centru Marijin dvor u Lužnici, održana je duhovna priprema za polaganje doživotnih zavjeta za nas šest sestara s privremenim zavjetima iz pet redovničkih zajednica. O temi zavjeta, zajednice i molitve govorili su predvoditelji pripreme: prof. dr. sc. Nikola Stanković, SJ, dr. sc. o. Ivan Podgorelec, OCD i doc. dr. sc. s. Krista Mijatović, SCSC.

O redovničkim zavjetima izlagao je p. Nikola Stanković. Razlažući antropološke datosti naglasio je da svaki čovjek ima razum, volju i strast. Dok čovjek obuzet strastima čini što ga najviše privlači, volja čovjeka potiče birati ono što je htijenja i ljubavi vrijedno. Između strasti i volje stoji razum koji predviđa što će iz pojedine odluke i djela proizići: dobro, manje dobro ili pak zlo. Mi kršćani imamo vjeru čije svjetlo nadjačava svjetlo razuma, ono svijetli od vječnosti, iz vječnosti i do vječnosti, istaknuo je p. Nikola.

Govoreći o djelovanju, naglasio je važnost srca iz kojeg naša djela proizlaze. Biti krotka i ponizna srca kao Isus znači prihvaćati Božju volju. Redovnički život izručenje je u Božju volju te svjesno prihvaćanje Božjeg plana uvijek slijedeći nadahnuća Duha Svetoga. Temeljen na zavjetima, redovnički život izvire iz ljubavi prema Kristu. Čistoća je dar Božji darovan za kraljevstvo nebesko. Taj dar koji oslobađa čovjekovo srce potrebno je pomno čuvati. Zavjet siromaštva predstavlja oslobođenje od materijalnih dobara, a stečena sloboda rađa ljubav prema Isusu Kristu. Stoga siromaštvo nije radi siromaštva nego radi slobode, slobode za ljubav. Zavjet poslušnosti obično se smatra najtežim redovničkim zavjetom. Poslušnost

kao potpuno predanje i prinos sebe Bogu predstavlja ideal za kojim nam je stalno težiti na putu savršenstva.

O. Ivan Podgorelec nam je u svojim izlaganjima govorio o molitvi. Oslanjajući se na Katekizam Katoličke Crkve, o. Ivan nas je pojasnio narav i važnost ponizne molitve. U molitvi je najvažnije da srcem budemo uz Boga, naglasio je o. Ivan, navodeći osnovne značajke različitih vrsta molitve. Usmena molitva oblikovana je riječima i nužna je u kršćanskom životu. Osim liturgijskih molitvi pozvani smo, poput Isusa koji se Ocu obraćao neposredno, i mi iznositi Bogu svoje osobne molitve prošnje i hvale. Razmatranjem u prvom redu tražimo rasvjetljenje Duha Svetoga kako bismo svojim životom prikladno odgovorili Gospodinu dok kontemplacijom ili unutarnjom molitvom u čistoj vjeri tražimo onoga koga ljubi naša duša (usp. Pj 3,1). Zaključno, o. Ivan govorio je o molitvi Blažene Djevice Marije koja je, kako nam evanđelje pokazuje, bila meditativno-kontemplativna. Marija nam, kao i u svemu svome življenju, i u molitvi predstavlja uzor koji nam je nasljedovati.

O životu u zajednici, koji se često naziva četvrtim redovničkim zavjetom, izlagala je s. Krista Mijatović. Redovnička zajednica je nadnaravna zajednica, ona nadilazi nužnost i svrhovitost ljudskih zajednica. Kao majka, redovnička zajednica uči nas i odgaja, istaknula je s. Krista. Živimo u zajednicama zato što je Trojstveni Bog u sebi zajedništvo. Zajedništvo ne postoji bez žrtve i samoodricanja. Skladan zajednički život iziskuje strpljivo vježbanje kako bismo pobijedili prohtjeve i nestalnost vlastitih želja te prihvatili druge s njihovim ograničenjima. Na kraju, s. Krista naglasila je važnost redovničkog odijevanja kao vidljivog simbola posvete života Bogu.

Vjerujem da su ova bogata izlaganja produbila naše razumijevanje redovničkog života i zavjeta po kojima se spremamo svoje živote posvetiti Bogu.

s. Gisele Cirhuza Bachiyunjuze

Učiti od Marije

Jubilarni 10. susret duhovnih zvanja Cetinske krajine koji je okupio više od stotinu svećenika, redovnika i redovnica te pripravnika i pripravnica za posvećeni život održan je 30. srpnja 2025. u Svetištu Gospe Sinjske. Susret na kojem su sudjelovale i naše sestre započeo je pokorničkim bogoslužjem koje je predvodio provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Siniša Balajić. Euharistijsko slavlje predslavio je apostolski nuncij u Armeniji i Gruziji mons. Ante Jozić u koncelebraciji s brojnim svećenicima porijeklom iz Cetinske krajine.

Uvodno je mons. Jozić čestitao na proglašenju Svetišta Gospe Sinjske Manjom bazilikom te istaknuo značenje Svetišta za ljude ovog kraja, osobito za brojna duhovna zvanja i njihov životni put. Poput naših predaka i mi smo se odmalena okupljali oko Marije koja se svima nama pokazala kao Majka koja nas je vodila, u svojoj školi oblikovala i pratila na putu ostvarenja našeg zvanja. Biti kao Marija, učiti od Marije stavljajući Krista u središte života ostaje naša trajna zadaća, naglasio je mons. Jozić. Marija Suotkupiteljica, naša i Kristova Majka najkraćim nas putem vodi do našeg cilja. Nije stoga neobično što su je pape redovito uzimale za svoju zaštitnicu, a Crkva, razvijajući svoj nauk, proglasila Marijanske dogme koje nam pomažu bolje razumjeti njezin identitet ali i identitet Sina Božjega. Ona koja nije bila oslobođena sumnji pitajući se *Kako će to biti?*, primjer je prihvaćanja Božje volje, poštivanja života i odgoja u vjeri, zaključio je mons. Jozić.

Završno, mons. Jozić čestitao je svećenicima, redovnicima i redovnicama na predanom služenju Crkvi. Pozvao je na molitvu za nova duhovna zvanja kao i za učvršćenje onih koji su se već odazvali Božjem pozivu. Susret je završen ugodnim druženjem u samostanskim prostorijama.

U tegobama svagdane blizina Majke utjeha nam je i mjesto smiraja s kojeg jasnije vidimo vlastiti put i prepoznamo najdublje čežnje svoga srca. Ona nam iznova pripovijeda o Božjoj ljubavi, smislu napora, padanja i čekanja pokazujući nam odraz naše stvarnosti na obzorjima vječnosti. U svakodnevicu se, nakon susreta s njom, uvijek vraćamo vedrije duše i sigurnijeg koraka, zahvalni za njezinu ljubav što nas na putu života vjerno prati.

s. Marina Fuštar

U radosti Gospodnjoj

U Duhovnom centru Domus Laetitiaie u Asizu, od 16. do 18. kolovoza 2025., na razini Družbe održan je 10. susret sestara odgajateljica i Prvi susret sestara aktivnih u pastoralu zvanja. Sudjelovale su ukupno 24 sestre, predstavnice iz svih provincija i Misije u DR Kongu, zajedno sa sestrama članicama Vrhovne uprave. Našu Provinciju predstavljale su s. Ivka Piplović, s. Danijela Kovačević, s. Marina Fuštar te dugogodišnja misionarka s. Mislava Prkić kao predstavnica Misije u DR Kongu.

Susret pod geslom *Radost Gospodnja moja je jakost* (usp. Neh 8,10) protekao je u intenzivnom radu, razmjeni iskustava i traženju prikladnog načina djelovanja na području početnog i trajnog redovničkog odgoja te pastoralu zvanja i rada s mladima. O temama važnim za formaciju i praćenje izlagali su fra Štefan Kožuh, OFM^{Cap}, fra Mirko Mazzocatto, OFM i s. Simona Paolini, SFMGB. Uzimajući Isusa kao uzor pratnje, predavači su na temelju biblijskih tekstova istaknuli najvažnije značajke evanđeoskog praćenja. Dobar pratitelj sposoban je darovati prostor tišine i slušanja onomu koga prati te, polazeći od njegove stvarnosti, voditi ga Istini. Istovremeno, pratitelji i sami trajno ostaju na putu formacije, osluškujući i dopuštajući biti oblikovani Božjom riječju. Fra Georges Massinelli, OFM sestrama je, oslanjajući se na Sveto pismo, pojasnio značenje i smisao slavlja Jubileja potaknuvši nas na promišljanje koliko smo ovu anticipaciju nebeskog slavlja uspjele utkati u život naših

zajednica. Nakon svakog izlaganja teme su produbljivane i konkretizirane radom u skupinama iz kojeg su proizašli vrijedni zaključci i smjernice za budući rad.

Uz svakodnevno slavljenje euharistije u duhovnom centru, 21. kolovoza 2025. svetu misu, koju je predvodio mons. Piero Coccia, nadbiskup u miru, prijatelj i dobročinitelj zajednice, slavili smo u crkvi Svete Marije Velike, Svetištu Odricanja, gdje se danas nalazi i grob blaženog Carla Acutisa. Završno euharistijsko slavlje predvodio je mons. Martin Kmetc, nadbiskup i metropolit Izmir u Turskoj u koncelecijaciji s fra Igorom Salmićem, generalnim vikarom franjevac konventualaca.

U vremenu obilježenom brojnim izazovima na području odgoja, nadati se da će ovaj susret doprinijeti plodonosnom djelovanju sestara kako u našim zajednicama tako i među onima kojima nas Gospodin šalje.

s. Marina Fuštar

Nacionalno hodočašće osoba posvećenog života

Nacionalno hodočašće osoba posvećenog života u svetištu Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu na kojem se okupilo više od 400 redovnika i redovnica održano je 30. kolovoza 2025. Euharistijsko slavlje predslavio je predsjednik Vijeća HBK za posvećeni život splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Zdenko Križić. Koncelebrirali su šibenski biskup Tomislav Rogić, provincijal Franjevačke provincije

Presvetog Otkupitelja fra Siniša Balajić, provincijal Hrvatske franjevačke provincije svetih Ćirila i Metoda fra Milan Krišto, kustod Franjevačke kustodije svetog Jeronima

fra Tomilav Šanko, opat Slavonske benediktinske kongregacije o. Jeronim Adam, poglavari redovničkih obitelji, te braća redovnici i svećenici.

Iz propovijedi mons. Zdenka Križića

(...) Danas smo, kao redovnici i redovnice, došli Majci Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta da posvjedočimo našu duboku povezanost s Marijom, zaštitnicom i uzorom posvećenog života i pred Gospu stavimo našu redovničku sadašnjost i budućnost. Ovim činom želimo, prije svega, zahvaliti Bogu i Majci Mariji na redovničkoj prošlosti, bogatoj svetošću i mučeništvom koji su uvijek bili temelj i jamstvo redovničke opstojnosti. (...) Teško je nabrojiti sve što su činili redovnici i redovnice u našem narodu. Sva ta dobra djela nisu samo dio prošlosti našeg redovništva, nego i vrijednosti koje su prisutne i danas. Istina, smanjeni broj redovničkih zvanja bitno ograničava mogućnosti karitativnog djelovanja, ali ono nije prestalo. Ostaje nam razmišljati i osluškivati što nam to Gospodin danas govori. Karitativno djelovanje ostaje za redovničke zajednice trajni prioritet, ali ne samo karitativno djelovanje na izvan. Možda bi danas ipak trebalo posvetiti više pozornosti karitativnom djelovanju unutar same redovničke zajednice. U tom smislu važno je da se redovničke zajednice okrenu više prema sebi, ne kako bi se bavile samo sobom i svojim vlastitim preživljavanjem nego kako bi ojačale svoje bratstvo i sestrinstvo te tako postale jaka svjedočka snaga za sve oblike vanjskog djelovanja.

Istina je da žrtve koje se čine u vlastitoj zajednici nisu tako vidljive svijetu te da osobe koje nose te žrtve neće nikad u javnosti postati kandidatima za osobe godine. Njihova djela najčešće ostanu skrovljena, ali baš zato su kod Boga velika i Njemu posebno draga. Zato crkveno učiteljstvo puno govori o tome kako u našim redovničkim zajednicama ima sve više potrebnih, sve više krhkih, sve više bolesnih i nemoćnih, potrebitih blizine braće i sestara. Pape zadnjih desetljeća u svom obraćanju posvećenom životu upućuju stalni poziv da redovništvo bude misionarsko, da pođe na rubove društva, gdje su u velikoj većini i nastali brojni instituti posvećenog života. Međutim, prije nego što krenu na periferije, članovi posvećenog života moraju se za to duhovno pripremiti. Zato sv. papa Ivan Pavao II. u apostolskoj pobudnici *Vita consecrata* mudro veli da prvu misionarsku zadaću imaju posvećene osobe prema sebi samima. Papa Franjo, pozivajući redovništvo da pođe na periferije ne zaboravlja naglasiti: „Jasno je da je prije potrebno evangelizirati sebe da bi se moglo poći evangelizirati druge“. Zato je nužno, kako u jednom govoru reče papa Franjo, da u redovništvu poraste duhovnost zajedništva prije svega unutar samoga instituta da bi se to onda moglo prelići na cijelu Crkvu i šire. Sveti papa Ivan Pavao II. u apostolskom pismu *Ulaskom u novo tisućljeće* proročki je napisao kako je nužno napraviti od Crkve novu školu zajedništva. To je veliki izazov koji stoji pred nama u tisućljeću koje započinjemo. Na tom temelju će nas novo stoljeće više no ikad trebati zauzete.

Mnogi danas čeznu za bratstvom i sestrinstvom, to im postane snažan poticaj da pristupe institutima posvećenog života. Nažalost, tu često naiđu na nemala razočaranja. Iskuse život u zajednici ali ne iskuse dovoljno zajedništvo života nego naglašeni individualizam. Svi smo

mi više nego uvjereni kako nema ostvarenja istinskog bratstva i sestrinstva bez jake vjere i dubokog iskustva Boga. To bratstvo i sestrinstvo nije bazirano na krvnoj vezi. Stoga, ako postoji duboko iskustvo Boga, ako postoji jaka vjera, onda će se sve drugo posložiti samo od sebe. Bez toga posvećeni život riskira da se pretvori u neko oblik nevladinih organizacija, kako je to često govorio papa Franjo. Ivan Pavao II., govoreći o pastoralnim prioritetima u Jubilejskoj 2000. godini veli ovako: „Prije svega bez oklijevanja kažem da je perspektiva u koju treba smjestiti čitav pastoralni hod svetost. Poslije završetka Jubileja završava redoviti hod ali svetost i dalje ostaje, više nego ikad, pastoralna hitnost. To je program koji se ne mijenja s promjenama vremena i kultura“. To je jaka poruka i za ovu novu Jubilejsku godinu. Redovnički život se treba prilagođavati vremenu i promjenama vremena i kultura ali na način da uvijek ostane *svjetlost svijeta* i *sol zemlje*. Prilagođavanje promjenama vremena i kulture na način da se bez kriterija prihvaća sve što te promjene nude, bilo je i uvijek će biti pogubno za posvećeni život, jer su te promjene vrlo često bile razvodnjavanje evanđelja i karizme instituta. Nisu bez razloga na to snažno upozoravale pape zadnjih desetljeća.

U svom govoru redovničkim generalnim poglavarima i poglavaricama papa Benedikt XVI. reče: „Kultura sekularizacije duboko je ušla u um i srce nemalog broja posvećenih koji smatraju da će se ovim posvjetovnjačenjem približiti suvremenom svijetu, a posljedica toga je površnost redovničkog života te prihvaćanje buržuskog i konzumerističkog mentaliteta“. Isti papa koju godinu kasnije 2010. u govoru redovničkim poglavarima ističe bratstvo kao najveći problem redovništva. I veli: „Želim podcrtati jedan od temeljnih aspekata redovničkog života, a to je bratstvo. Preko ovoga ide svjedočanstvo vašeg posvećenog života. Poznate su mi vaše poteškoće u tom smislu, ali bez ovoga posvećeni život riskira da se prilagodi kriterijima ovoga svijeta. Individualizam, konzumerizam, materijalizam, ovi poroci, ubijaju bratstvo, a time i privlačnost samog posvećenog života“. Redovnički instituti pozvani su da se odupru duhu ovoga svijeta koji sve više marginalizira Isusa i njegovu poruku. Redovnički instituti, usudujem se reći, trebaju radije prihvatiti umiranje negoli posvjetovnjačenje. Jer nije svako umiranje znak nevjernosti. Može biti i znak dosljednosti. Štoviše, mogli bi reći da se kvaliteta, jamstvo života svakog instituta očituje u tome koliko su njegovi članovi spremni umrijeti sebi i svojim interesima, koliko su spremni nestati za dobro zajednice i Crkve, koliko su spremni biti zrno koje treba umrijeti da bi donijelo obilat rod. U tom smislu, možemo reći da nam redovi i družbe nisu ugrožene toliko zbog sve manjeg broja zvanja ili zbog onih koji nakon više godina napuštaju redovnički život nego više od onih koji su na poseban način prihvatili biti i ostati članovi redovničkog instituta na površan način. Nije tako velika nevjernost napustiti družbu koliko ostati u družbi i živjeti osrednjost ili nešto ispod toga. To razara tijelo svakog redovničkog instituta jer svi znamo da nije najvažnije ustrajati u pozivu nego ustrajati u vjernosti. To je na poseban način podcrtao sveti papa Ivan Pavao II., kad u apostolskom pismu *Novo millennio ineunte* prije 25 godina napisao ovako: „Besmisleno je zadovoljiti se životnom prosječnosti, živjeti pod znakom minimalističke etike i površne religioznosti“. Papa upotrebljava tešku riječ kad kaže da je to *besmisleno*. Naglasak je stavljen na to da ne trebamo kukati što nas je sve manje nego se truditi da kao malo stado budemo autentični i vjerni Gospodinu. U pobudnici *Vita Consecrata* papa Ivan Pavao II. veli ovako: „Pravi poraz posvećenog života se ne sastoji u brojnom opadanju nego u nedostatku duhovnog pristajanja uz Gospodina i uz vlastito zvanje i poslanje“. Ne smijemo se opterećivati s tim što će biti sutra nego usredotočimo pozornost na to što trebamo biti danas. To nam je poručio i sam Isus kada je rekao da se *ne brinemo tjeskobno za sutrašnji dan jer će se sutrašnji dan brinuti za sebe* (usp. Mt 6,34).

Hoćemo li kao družba egzistirati još stoljećima ili ćemo brzo završiti svoje poslanje i postojanje, ostavimo to Bogu. Na nama je da budemo Njemu vjerni do zadnjeg dana. Bolje je živ umrijeti nego polumrtav dugo životariti. Isus je molio za učenike ne da ih uzme iz svijeta nego da ih zaštiti od duha ovoga svijeta. Papa Franjo kaže da je svjetovnost jedno od najgorih zala koje mogu pogoditi Kristovu Crkvu. A onda dodaje: „Crkva ima mnoge mučenike koji su umrli iz mržnje prema vjeri, ali je daleko više onih koji su ubijeni od svjetovnosti koja na suptilniji način mrzi vjeru“. Svjetovnost, nastavlja papa Franjo, djeluje kameleonski, maskirno, daje privid evanđeoskog, a zapravo razvodnjava evanđelje i karizmu. Svjetovnost, nastavlja on, ne podnosi križ. Svjetovnost se služi govorom o križu, ali ga u praksi odbacuje. Jedini lijek protiv svjetovnosti je radikalno prihvaćanje Krista raspetog i uskrslog. Ivan Evanđelist u prvoj poslanici napisao: *Ovo je sredstvo pobjede koje pobjeđuje svijet: naša vjera* (1Iv 5,4). (...)

Mudrost usklađivanja

U provincijskom središtu u Splitu, 1. rujna 2025., održan je redoviti godišnji susret kućnih predstojnica s provincijskom predstojnicom s. Lidijom Bernardicom Matijević na kojem je sudjelovalo 13 kućnih predstojnica i dvije kućne ekonomice.

Nakon okupljanja i uvodnog pozdrava provincijske predstojnice, izlaganje na temu *Mudrost usklađivanja* sestrama je održala s. Dominika Anić, sestra Mostarske provincije i voditeljica duhovnog centra „Biskup fra Paškal Buconjić“ u Bijelom polju. Izlaganjem i interakcijom

sa sestrama s. Dominika pružila je dublje psihološko-duhovne uvide u neka od pitanja aktualna za naš zajednički život naglasivši važnost rada na osobnom rastu kao preduvjeta kvalitetnih međuljudskih odnosa i istinski življenog redovničkog zajedništva. O našem unutarnjem životu odlučujemo mi same, a birajući ostati slobodne od mišljenja i prosuđivanja drugih stvaramo prostor za rast u međusobnim odnosima, istaknula je s. Dominika. No to je moguće samo ako smo trajno otvorene Bogu i njegovom milosnom djelovanju te

uvijek iznova pročišćavamo motivaciju pitajući se o temeljnom razlogu našeg djelovanja. Od iznimne je važnosti, također, *naprtnjaču života* otežalu od zamjeranja i sjećanja na uvrede redovito prazniti iskrenim oprostom. Sve ove vještine pomažu nam sačuvati snagu i usredotočiti se na ono bitno - služenje Gospodinu, zaključila je s. Dominika.

U popodnevnom, radnom dijelu susreta sestre su upoznate s predstojećim

dogadajima u Provinciji. Razgovaralo se i o načinu održavanja odgojno-obrazovnih sastanaka, zajedništvu te ostalim praktičnim pitanjima važnima za naš svakodnevni život.

Završno, provincijska predstojnica s. Lidija Bernardica Matijević zahvalila je sestrama na suradnji i požrtvornosti, potaknuvši ih na ustrajnost i radosno vršenje ove službe.

s. Lidija Čotić

Hodočašće jubilantkinja u Asiz i Rim

Mi, sestre jubilantkinje naše Provincije, koje smo svoje redovničke jubileje proslavile 2024. i 2025. godine te one koje će ih proslaviti 2026. godine hodočastile smo od 7. do 13. rujna 2025. u Asiz i Rim.

Put nas je preko Jadrana, mirnim morem, vodio najprije u kolijevku franjevaštva, živopisni Asiz, gdje smo posjetile najvažnija franjevačka svetišta: Baziliku sv. Franje, Porcijunkulu i Baziliku sv. Klare. Imale smo milost posjetiti grob *Božjeg influencera* Carla Acutisa u crkvi Svete Marije Velike, Svetišu Odricanja, samo dan nakon njegove kanonizacije. Hodajući pločnicima asiških ulica, na mjestu gdje je niknulo franjevaštvo, iznova smo proživljavale radost pripadnosti velikoj franjevačkoj obitelji.

Ostali dani hodočašća bili su predviđeni za posjet Rimu, što u ovoj Jubilarnoj godini ima posebno značenje. Naše prvo odredište bila je prva crkva u povijesti javno posvećena, Bazilika sv. Ivana Lateranskog, nama posebno draga zbog toga što u kapeli sv. Venancija čuva spomen i moći Solinskih mučenika. Za nas osobito dojmljiv bio je susret s papom Lavom XIV. na općoj audijenciji na Trgu sv. Petra. Ni kiša koja je cijeli dan uporno padala nije pomutila radost, osjećaj blizine i crkvenog zajedništva koji nas je prožimao. Obišle smo i Španjolske stube gdje papa svake godine časti Gospu Bezgrešnu kod kipa Blažene Djevice Marije na uspomenu na njezino Bezgrešno začeće kao i Baziliku sv. Pavla izvan zidina sagrađenu iznad groba apostola Pavla. Posljednjeg dana, nakon razgledavanja katakombi sv. Kalista uputile smo se prema poznatom hodočasničkom mjestu, velikom marijanskom svetištu u Loretu koje u bazilici čuva čudesno prenesenu Nazaretsku kućicu Svete Obitelji. U upoznavanju Asiza i Rima svih ovih dana od dragocjene pomoći bilo nam je bilo stručno vodstvo vodiča tumača, gđe Anđele Jeličić Krajcar koja je naglasak stavljala na bitne detalje svetih i znamenitih mjesta.

Naše je hodočašće bilo ispunjeno međusobnim zajedništvom, molitvom i pjesmom kao i susretima s našim sestrama Hrvaticama u Rimu kojima zahvaljujemo na gostoprimstvu i sestrinskom zajedništvu. Posebno dobrodošlo osjećale smo se i u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima koji, usred Rima, stoljećima čuva uspomene na Domovinu. Zahvalne Bogu za sve proživljeno svojim kućama vratile smo se prepune dojmova i uspomena.

s. Ljiljanka Marić

Početak novog odgojnog razdoblja

Uoči blagdana Rana sv. Franje, 16. rujna 2025., tijekom molitve Večernje u našem provincijskom središtu u Splitu, započela sam godinu novicijata.

Obred primanja u novicijat, koji je predvodila provincijska predstojnica s. Lidija Bernardica Matijević, bio je prožet pobožnošću i pravom sestrinskom ljubavlju. U obredu su me posebno dotaknule dvije stvari: nazivanje novim imenom, s. Pia i preuzimanje znaka Družbe, izvanjskog simbola pripadnosti ovoj Zajednici.

U kratkom nagovoru s. Lidija naglasila je kako je vrijeme novicijata povlašteno vrijeme u redovničkom životu, vrijeme intenzivne molitve, produbljivanja odnosa s Gospodinom i zajedništva sa sestrama. Kao što kaže 2 Pt 1,10: *Zato, braćo, to revnije uznastojte učvrstiti svoj poziv i izabranje to čineći – ne, nećete posrnuti nikada!* Nema života bez kušnji i patnje, ali koračajući kroz život trebamo se podsjećati kako u toj patnji nikada nismo sami. Bog nas svakim danom obilno nagrađuje, samo je potrebno to prepoznavati kroz male svakodnevnice. Svjesna sam i ljepote i težine godine novicijata, godine kušnje, ali i onoga najbitnijega, potrebe neprestane molitve i posvećivanja da me na tom putu prati i sa mnom zajedno korača sam Gospodin, Njegova Majka Marija i sveti Padre Pio. S Božjom pomoći idemo hrabro naprijed za Kristom po uzoru na našega svetoga Franju.

Zahvalna Bogu za dar života, dar Njegova poziva i za dar Zajednice od srca posebno zahvaljujem sestrama koje me na tom putu trajno prate svojom pomoći i molitvom. Radujem se novim izazovima, kao i novom napretku koji me čekaju u ovom odgojnom razdoblju. Natječimo se jedino u ljubavi jer *ljubav nikad ne prestaje* (1 Kor 13,8).

s. Pia Sitaš,
novakinja

Diplomirala s. Anđela Crnjac

Na Institutu za crkvenu glazbu pri Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, 19. rujna 2025. godine diplomirala je naša s. Anđela Crnjac. Diplomski rad na temu *Primjena kritičke pedagogije u glazbenom obrazovanju* izradila je pod mentorstvom red. prof. art. Elizabete Zalović i komentorstvom mag. mus. Josipa Prajza.

Kao praktični dio diplomskog ispita s. Anđela održala je koncert na orguljama u crkvi Bezgrješnog Srca Marijina u Zagrebu 17. lipnja 2025. godine. Koncertni program pripremljen je pod mentorstvom red. prof. art. Elizabete Zalović.

Svirajući djela D. Buxtehudea, J. S. Bacha i E. Gigouta, s. Anđela je pokazala tehničku i umjetničku kompetenciju u izvođenju raznolikih glazbenih stilova. Na programu je bila i Magdalenićeva Passacaglia i fuga

u a-molu koja je rado slušano i izvođeno djelo hrvatske skladateljske baštine. Četrdesetominutni program za publiku je predstavljao kulturno i duhovno obogaćenje.

Podršku s. Anđeli, uz roditelje i kolege, pružile su i sestre iz zajednice na Jordanovcu, zajedno s provincijskom predstojnicom s. Lidijom Bernardicom Matijević, a

koncertu je nazočio i fra Marinko Vukman upravitelj Svetišta Gospe Sinjske u kojem će s. Anđela djelovati.

S. Anđeli od srca čestitamo i želimo Božji blagoslov u daljnjem životu i radu na dobrobit Crkve i ljudi.

s. Lidija Bernardica Matijević

JEKA IZ AFRIKE

Zlatni jubilej Srednje škole sv. Ante Padovanskog u Nyantendeu

Proslava blagdana sv. Ante Padovanskog, nebeskog zaštitnika Srednje škole u Nyantendeu, poseban je događaj za sve njezine učenike i nastavnike. Učenici se za taj dan s ponosom pripremaju i organiziraju prigodni program. Ove godine imali su, više nego obično, razloga za slavlje i radost jer se navršilo pedeset godina postojanja ove škole, slavili smo njezin zlatni jubilej. Proslava upriličena 14. lipnja 2025. započela je svečanim misnim slavljem u župnoj crkvi Naše Gospe od Konga. Misu je predslavio don Delfin Bukunguta, nadbiskupijski kanonik, uz koncelebraciju župnika i dvojice svećenika. Tijekom euharistijskog slavlja podijeljeni su sakramenti kršćanske inicijacije - krštenje, prva sveta pričest i krizma, devedeset šestorici učenika koji su slijedili vjeronauk i pripremu za odrasle po programu Katehetskog nadbiskupijskog ureda, a nekoliko djece čiji su roditelji zaposlenici škole primili su sakrament krštenja. Svečanost je okupila i velik broj bivših učenika koji su za ovu prigodu rado došli u svoje omiljeno okruženje.

Poslije svete mise proslava je nastavljena u velikoj školskoj dvorani i učionicama. Slavili smo jednostavno i skromno, svjesni teške situacije koju posljednjih mjeseci živimo u ovom dijelu Konga, u Južnom Kivuu. Zlatni jubilej škole učenicima je ipak omogućio da se razvesele i pokažu svoje sposobnosti u raznim kulturnim manifestacijama. Ovogodišnji su maturanti imali posebne točke programa svojim predstavljanjem, zahvalnim govorom i opraštanju od škole.

S. Ghisaline Borhere Namuhirwa

Pedeset joj je godina

Srednja škola sv. Ante Padovanskoga u Nyantendeu započela je radom 1975. godine s dva razreda općeg smjera. Nastava se održavala u prostorijama *sagrađenim* od slame. Dvije godine poslije, zalaganjem odgovornih mještana, organizirana je srednja škola, jezični smjer. Time je omogućeno srednjoškolsko obrazovanje mnogim mještanima, a uvelike se doprinijelo i razvoju cijeloga naselja. Dvadesetak godina poslije,

1994. godine, zauzetošću braće franjevača koji su djelovali u Misiji Nyantende i sudjelovanjem lokalnog stanovništva u izgradnji, *slamnata škola* je prerasla u lijepi školski kompleks sagrađen opekama i cementom. Godine 2014. velikom požrtvovnošću sestara naše Misije i uz pomoć brojnih dobročinitelja iz Hrvatske u sklopu škole izgrađena je i blagoslovljena impozantna višenamjenska školska dvorana.

Ova odgojno-obrazovna institucija već pedeset godina znatno obilježava život cijeloga naselja Nyantendea, ali i susjednih župa Chai i Panzi, odkuda se veliki broj djece svakoga jutra, kao živa rijeka, uspinje preko brda do škole. I ne samo da obilježava živote djece i njihovih obitelji nego obilježava i život naše Misije koja je već dugi niz godina uključena u njezin rad. Godine 2002. s. Mislava Prkić prva je u njoj započela poučavati Vjeronauk i Latinski jezik, a 2005. godine povjereno joj je i vođenje ove nadbiskupijske škole. Otada, zbog povjerene upraviteljske službe školu rado nazivamo *naša škola*. U trenutku kad je s. Mislava na molbu Nadbiskupijskog ureda za školstvo preuzela službu ravnateljice, škola je po kvaliteti rada i broju učenika bila na vrlo niskoj razini. Zahvaljujući upravo njezinoj nesebičnoj zauzetosti, sposobnostima i upornošću, godinu za godinom u školi se poboljšavala kvaliteta poučavanja i rastao je broj učenika. S. Mislava je ravnateljsku službu obavljala sve do 2022. godine kad je tu odgovornost preuzela s. Immaculée Mauwa Kashera.

Danas je Srednja škola sv. Ante Padovanskoga vrlo cijenjena i ugledna, zapažena po izvanrednim rezultatima na državnim maturama te se ubraja među najbolje škole u Bukavuu i njegovom okruženju. Baš kao *feniks* koji je ustao iz pepela, Srednja škola sv. Ante Padovanskoga u Nyantendeu postala je poznata i po višestrukim uspjesima na školskim natjecanjima u organizaciji Nadbiskupijskog ureda za školstvo, u vidu razvijanja talenata i sposobnosti učenika. Na fakultetima u Bukavuu kao i u drugima regijama Konga, bivši učenici iz Nyantendea prepoznatljivi su među najboljim studentima. Uz trud oko intelektualnog razvoja mladih, sestre se uvelike zalažu i za njihov duhovni rast: organiziraju redovite duhove obnove, višednevne duhovne vježbe za maturante te susrete za nastavnike i njihove obitelji. Škola je iznjedrila i mnoga

svećenička i redovnička zvanja, među kojima su i neke od naših sestara i pripravnica za redovnički život.

U uspješan rad škole od 2002. godine do danas utkano je mnogo žrtve brojnih sestara naše zajednice, posebno onih koje su se izmjenjivale u radu škole bilo kao ravnateljice i njihove zamjenice, bilo kao nastavnice: s. Mislava Prkić, s. Deodata Musimwa, s. Immaculée Kashera, s. Marie Louise Kaswera, s. Samuela Šimunović, s. Espérance Casinga, s. Adriana Galić, s. Marie Noëlle Neema Ganywamulume, s. Rosine Neema Kulimushi, s. Alice Kasoki Murusu i s. Ghislaine Borhere Namuhirwa. Potrebno je još jednom istaknuti zauzetost i trud s. Mislave, osobito njezine mnoge neprospavane noći u iščekivanju električne ili sunčeve energije kako bi na vrijeme pripremila materijale potrebne za odvijanje nastave i ispita. Tu su i nebrojeni prijedeni kilometri između Bukavua i Nyantendea - po blatu i prašini, kiši i suncu, gužvi i zastojima u prometu, jer je zbog nesigurnosti boravila u Bukavuu, a svakodnevno je s nekolicinom nastavnika odlazila u školu u Nyantende.

Škola danas broji više od devetsto učenika. Od ove školske godine, zauzetošću nove ravnateljice, s. Immaculée, uz dva postojeća smjera učiteljski i jezični, u duhu

osluškivanja vremena i na veliku radost mnogih mladih, uveden je i treći, građevinsko-tehnički smjer.

Može se reći da je providonosan i odabir nebeskog zaštitnika škole – sv. Ante Padovanskog! Njegov svetački i uzoran život mnogima je primjer i vodilja u osobnom zalaganju, učenju i napredovanju u znanosti, a njegova požrtvornost prema siromasima mnogima je nadahnuće za

rast u kršćanskoj solidarnosti i dubokom življenju osobne vjere.

Ovim putem zahvaljujemo brojnim dobročiniteljima koji nesebično pomažu rad škole. Upravo zahvaljujući njima mnogim su, omogućenim obrazovanjem, otvorena vrata u bolju budućnost.

s. Samuela Šimunović

Duhovne vježbe u Bukavuu

Možda uopće nije novost da se redovnice okupljaju, mole i provode vrijeme u šutnji, nastojeći biti što bliže Bogu. Ta i imaju samo jedan zadatak: govoriti ljudima o Bogu i Bogu o ljudima. Nije neobično ni da se to događa krajem srpnja Svete 2025. godine. Sestre su redovito imale duhovne vježbe, ali uvijek na selu, u tišini i na čistom zraku, u svojoj kući u Luhwinji, daleko od buke grada. I bilo je to normalno, ustaljeno.

Ali odjednom, više se ne može tamo. Bogatstvo ove zemlje postade naša propast, naše prokletstvo. A, kako kaže stara afrička poslovice *Kad se slonovi tuku, najprije stradava trava*; kad moćnici ratuju, stradavaju nevini.

Život nas uči prilagođavanju danom trenutku. No, potrebno je uvijek znati tko si i što želiš, kako te vjetrovi ne bi odnijeli na drugu stranu obale i čvrsto se držati Onog jedinog koji ne vara i nikad ne uskraćuje svoje zaštite onima koji u Njemu traže oslonac, stup i smjer života.

Ovih dana, sve smo ostavile jer upravo sad potrebno je zaustaviti se, naći se u molitvi koja daje nadu i mir. Na duhovne vježbe okupilo se tako 23. srpnja u Bukavuu nas 18 redovnica, mladih i starijih, onih koje su na početku svog redovničkog života, onih koje će za nekoliko dana izreći svoj doživotni *Da Gospodinu* kao i onih koje obilježavaju 25. obljetnicu redovničkog života. O temi *Posvećene ljubavlju Onoga koji nas je uzljubio – budite sveti kao što sam ja svet* govorio nam je o. Boniface Kanozire. U ovom, za nas, milosnom vremenu podsjetile

smo se kako je vjeran Onaj koji nas poziva i daje snagu za odgovor, onaj svakidašnji kojeg izgovaramo svakog jutra: *O, Ti koji upravljaš svemirom i našim životima, dopusti mi da danas budem bolja nego jučer, da budem uza Te, da Te volim, da Ti služim, da budem samo Tvoja.* U Njemu je naša snaga i mir usred uzburkanih voda života.

Misionarka iz DR Konga

Ljetna događanja u Misiji

Unatoč nesigurnosti, strahu i neizvjesnosti u kojoj već dugo vremena živimo, mi, sestre u Misiji DR Kongo, nastojimo svojim životom i djelima napraviti protutežu zlu koje nam prijete. Hvaliti Gospodina, predati se njegovoj svetoj volji, puno moliti i prikazivati žrtve, činiti dobra djela i pomagati koliko god je moguće te odgajati one koji žele služiti Bogu, Crkvi i narodu ono je što živimo nastojeći ovom narodu donijeti svjetlo i nadu.

Tako smo, prilagodivši se ratnim (ne)prilikama, uz Božju pomoć uspjele, svečano koliko je bilo moguće, obilježiti događaje važne za našu redovničku zajednicu. Krajem srpnja, za kandidatkinje i sestre, održane su duhovne vježbe koje su pripremile naša srca za obilje Božje milosti koja se ovih dana na nas izlila.

U kapeli otaca isusovaca *Alfajiri*, na blagdan Gospe od anđela, naše s. Clara Munguoburha Marhegeto i s. Gisele Cirhuza Bachiyunjuze okružene sestrama i rodbinom izrekle su svoje doživotne zavjete Gospodinu. Istim euharistijskim slavljem koje je predslavio o. Delpin Bukunguta, s. Noëlla Mizinzi i s. Immaculee Kashera obilježile su srebrni jubilej, zahvalivši Gospodinu za Njegov poziv i vjernost tijekom 25 godina njihovog redovničkog života.

Na blagdan sv. Klare jedna je djevojka započela razdoblje novicijata, a tri su djevojke pripuštene u postulaturu. Zahvaljujemo Bogu i za naših 15 sestara s privremenim zavjetima koje su tijekom ovog razdoblja obnovile svoju vjernost Gospodinu.

Djevojke koje nas prate želeći slijediti putove Gospodnje, njih 11, bile su s nama tijekom prošlotjednog tečaja, osluškujući glas Božji. A tko smo mi da im ne pokazujemo put i ne dopustimo da se njihove težnje ostvare?

Učili su nas da se neprijatelj Božji bori protiv svega što je Božje, da uvijek vreba i želi ukrasti. A mi, klanjanjem pred Presvetim, iskazujemo svoju vjernost Bogu Trojedinom čvrsto vjerujući u Njegovu pobjedu.

Molite i nadalje za nas, da mognemo nastaviti započeto djelo, Njemu na slavu.

Misionarka iz DR Konga

Posvećene ljubavlju Onoga koji nas je ljubio

Na blagdan Blažene Djevice Marije Anđeoske, 2. kolovoza 2025., izrekle smo svoje doživotne zavjete u prisutnosti povjerenice sestara u Misij s. Françoise Balibuno Ciza i ostalih sestara. Euharistijsko slavlje u centru otaca isusovaca *Alfajiri* u Bukavuu predvodio je o. Delpin Bukunguta. Za ovaj veliki trenutak pripremali smo se duhovnim vježbama pod naslovom *Posvećene ljubavlju Onoga koji nas je ljubio – budite sveti kao što sam ja svet*. Tijekom naše pripreme, naši voditelji su nam govorili o tri redovnička zavjeta, zajedničkom životu, molitvi i franjevačkoj duhovnosti. Opat Boniface Kanozire govorio nam je o univerzalnom pozivu na svetost. Zato je naš prvi napor raditi na tome da zaslužimo nebo. Svetost dolazi kroz kušnje, do nje se ne dolazi lako nego zahtijeva borbu, istaknuo je o. Boniface. Uvjet za donošenje trajnih plodova u duhovnom životu je ostanak u Božjoj ljubavi, a to podrazumijeva trajni odnos s Gospodinom, vjeru i povjerenje u Njega. Božja ljubav trebala bi u našim životima biti vidljiva u vjernom opsluživanju Božjih zapovijedi i u ljubavi prema našim bližnjima. Redovničkim posvećenjem odvajamo se i polažemo zavjete do smrti te slijedimo stope Krista koji je živio u poslušnosti, siromaštvu i savršenoj čistoći. Naše nas zavjetovanje obvezuje na trajno nastojanje što vjernijeg vršenja onog što smo Bogu obećali, zaključio je o. Boniface.

Ovaj dan ispunio nas je zahvalnošću, ponajprije prema Gospodinu za dar života i

poziva na redovništvo koji nam je uputio. Zahvalne smo i našoj Zajednici koja nam je pružila priliku da se dobro pripremimo za ovaj čin. Zahvaljujemo i svima koji su došli pratiti nas, posebno našim roditeljima, članovima obitelji i prijateljima. Hvala i sestrama u našim zajednicama koje su nas prihvatile takve kakve jesmo. Neka vas Gospodin stotruko nagradi.

s. Clara Munguoburha Marhegeko i
s. Gisele Cirhuza Bachiyunjuze

NAŠI POKOJNICI

Sestre naše Družbe

- S. M. Pacifika Antolović**, živjela 80 godina, u Družbi 62 godine,
preminula 30. lipnja 2025., Nova Bila
- S. M. Rafaela Kožul**, živjela 86 godina, u Družbi 66 godina,
preminula 7. srpnja 2025., Mostar
- S. M. Annette Shircel**, živjela 83 godine, u Družbi 65 godina,
preminula 8. srpnja 2025., Lemont
- S. M. Vitomira Jurič**, živjela 86 godina, u Družbi 65 godina,
preminula 10. kolovoza 2025., Kloštar Ivanić
- S. M. Bernardina Brajinović**, živjela 78 godina, u Družbi 60 godina,
preminula 28. kolovoza 2025., Orašje
- S. M. Rafaela Quiñónez**, živjela 97 godina, u Družbi 78 godina,
preminula 18. rujna 2025., Formosa

Rodbina sestara

Marija (Mara) Tukić, sestra naše s. Ksenije, preminula 14. srpnja 2025.

Venantia Nabintu mwa Shaba, majka naše s. Espérance Casinga, preminula 29. kolovoza 2025.

Zahvale

Drage sestre, nakon duge i teške bolesti Gospodin je pozvao moju sestru Mariju u svoj vječni mir. Svima vama koje ste mi povodom njezine smrti, na bilo koji način, izrazile svoju blizinu i sućut iskreno zahvaljujem. Počivala u miru Božjem!

s. Ksenija Balajić

Drage sestre, željela bih s vama podijeliti nekoliko misli i uspomena povodom smrti moje majke Venantie Nabintu mwa

Shaba. Rođena je 1953. u župi Mumbmano, a godine 1984. vjenčala se s mojim ocem Bonifacem Burokom. Moja majka bolovala je punih 18 godina od nama nepoznate bolesti koja je uzrokovala potpunu demenciju. Tijekom posljednje četiri godine nije više bila u stanju govoriti, a posljednji mjesec dana nije mogla ni jesti. Četiri dana prije smrti primila je sakrament bolesničkog pomazanja. Prešla je u vječni život u noći s 28. na 29. kolovoza, na sam moj rođendan. Misu zadušnicu i obred pokopa slavili smo isti dan, 29. kolovoza, u našem dvorištu. Bile smo ohrabrene i utješene prisutnošću naših sestara koje su došle iz svih naših pet zajednica, braće franjevac, dijecezanskih svećenika i redovnica koji pastoralno djeluju u našoj župi Mubumbano. Poslije dugih godina velike patnje, vjerujemo da se moja majka odmara u Gospodinu. Svih ovih 18 godina moj otac je skrbio za nju s velikim strpljenjem i požrtvovnošću. Izdahnula je njemu na rukama i time mu izrazila svoju zahvalnost i vjernost. Naša majka Venantia odmara se u vječnom miru kod Gospodina i Majke Marije. Neka svima nama Gospod udijeli dobru i blaženu smrt.

Drage sestre, u svoje ime i u ime svoje obitelji iskreno vam zahvaljujem za sestrinsku blizinu u ovom tužnom trenutku oproštaja od naše majke.

s. Espérance Casinga

PRILOZI

Poruka pape Lava XIV. za X. Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu (1. rujna 2025.)

Sjeme mira i nade

Enciklika Laudato si' već deset godina prati Katoličku Crkvu i mnoge ljude dobre volje: neka nas ona i dalje nadahnjuje i neka cjelovita ekologija bude sve više prihvaćena kao pravi put kojim treba ići.

Draga braćo i sestre!

Tema ovog Svjetskog dana molitve za skrb o stvorenom svijetu, koju je odabrao naš dragi papa Franjo, glasi „Sjeme mira i nade“. Na desetu obljetnicu ustanovljenja tog Dana, koje se poklopilo s objavljivanjem enciklike *Laudato si'*, u samom smo u središtu Jubileja, kao „hodočasnici nade“. Upravo u tom kontekstu tema dobiva svoje puno značenje.

U svom propovijedanju Isus, kad govori o Božjem kraljevstvu, često koristi sliku sjemena, a uoči svoje Muke primjenjuje je na sebe, uspoređujući se sa zrnom pšenice koje mora umrijeti da bi donijelo rod (usp. *Iv* 12, 24). Sjeme se u potpunosti predaje zemlji i ondje, prodornom snagom njegova darivanja, život niče, pa i na potpuno neočekivanim mjestima, sa iznenađujućom sposobnošću rađanja budućnosti. Sjetimo se, na primjer, cvijeća koje raste uz cestu: nitko ga nije posadio, no, zahvaljujući sjemenu koje se ondje našlo gotovo slučajno, ono raste i krasi sivilo asfalta, pa čak i probija njegovu tvrdu površinu.

U Kristu smo, dakle, sjeme. Ne samo sjeme, već „sjeme mira i nade“. Kao što kaže prorok Izaija, Duh Božji može preobraziti suhu i neplodnu pustinju u vrt, mjesto počinka i spokoja: „[...] dok se na nas ne izlije duh iz visina. Tad će pustinja postat' voćnjak, a voćnjak se u šumu pretvoriti. U pustinji će se nastaniti pravo, i pravda će prebivati u voćnjaku. Mir će biti djelo pravde, a plod pravednosti – trajan pokoj i uzdanje. Narod će moj prebivati u nastambama pouzdanim, u bezbrižnim počivalištima“ (*Iz* 32, 15-18).

Te proročke riječi, koje će “ od 1. rujna do 4. listopada pratiti ekumensku inicijativu „Vrijeme stvorova“, nedvosmisleno potvrđuju da su, osim molitve, prijeko potrebni snaga volje i konkretna djela kako bi se ta „Božja nježnost“ osjetila u svijetu (usp. *Laudato si'*, 84). Pravda i zakon su, naime, odgovor na negostoljubivost pustinje. Ta je poruka izuzetno aktualna i danas. U raznim dijelovima svijeta već sada je očito da naša zemlja propada. Nepravda, kršenja međunarodnog prava i pravâ narodâ, pohlepa i, kao posljedica toga, nejednakosti raširene posvuda dovode do krčenja šuma, onečišćenja okoliša i gubitka bioraznolikosti. Ekstremne prirodne pojave sve su intenzivnije i učestalije zbog klimatskih promjena uzrokovanih čovjekovim djelovanjem (usp. apost. pobudnica *Laudate Deum*, 5), a da ne spominjemo srednjoročne i dugoročne učinke ljudskog i ekološkog pustošenja koje sa sobom nose oružani sukobi.

Kao da još uvijek nema svijesti o tome da uništavanje prirode ne pogađa sve podjednako: kad se gazi pravdu i miru prvi su na udaru najsiromašniji, marginalizirani i isključeni. Kao primjer u tom smislu može se navesti patnja domorodačkih zajednica.

I to nije sve: sama priroda ponekad postaje predmet razmjene, roba kojom se trguje radi stjecanja ekonomske ili političke koristi. U tim dinamičnim procesima, stvoreni svijet postaje mjesto borbe za kontrolu nad dobrima bitnima za život, kao što svjedoče poljoprivredna područja i šume koji su postali opasni zbog mina, politika „spaljene zemlje“¹, sukobi koji izbijaju oko izvora vode i nepravedna raspodjela dobara, što kažnjava najslabije narode i potkopava samu društvenu stabilnost.

Te različite rane posljedica su grijeha. To sigurno nije ono što je Bog imao na umu kad je povjerio zemlju čovjeku stvorenom na njegovu sliku (*Post* 1, 24-29). Biblija ne promiče „čovjekovo okrutno vladanje nad stvorenim svijetom“ (*Laudato si'*, 200). Naprotiv, „važno je čitati biblijske tekstove u njihovu kontekstu, s ispravnom hermeneutikom, i podsjetiti da nas oni pozivaju ‘čuvati i obrađivati’ vrt svijeta (usp. *Post* 2, 15). Dok ‘obrađivati’ znači orati i obrađivati tlo, ‘čuvati’ znači brinuti se, štititi, nadgledati i budno paziti. To podrazumijeva odnos odgovorne uzajamnosti između čovjeka i prirode“ (*isto*, 67).

Pravednost prema okolišu – koju su proroci neizravno proglašavali – više se ne može smatrati apstraktnim pojmom ili dalekim ciljem. To je hitna potreba koja nadilazi puku zaštitu okoliša. Riječ je, zapravo, o pitanju socijalne, ekonomske i antropološke pravde. Za vjernike je to ujedno i teološki zahtjev, koji za kršćane ima lice Isusa Krista, u kojem je sve stvoreno i otkupljeno. U svijetu u kojem su najranjiviji najizloženiji razornim posljedicama klimatskih promjena, krčenja šuma i onečišćenja, briga o stvorenom svijetu postaje izraz naše vjere i čovjekoljublja.

Kucnuo je doista čas da se s riječi prijeđe na djela. „Živjeti svoj poziv da budemo čuvari Božjeg djela je bitni dio kreposnog života; to nije tek mogući ili sporedni aspekt našeg kršćanskog iskustva“ (*isto*, 217). Kroz predan i suosjećajan rad mogu se posijati mnoge sjemenke pravde, pridonoseći tako miru i nadi. Ponekad su potrebne godine da stablo donese svoje prve plodove, godine u kojima je cijeli ekosustav uključen u kontinuitet, vjernost, suradnju i ljubav, posebno kad ta ljubav postane odraz Božje žrtvene ljubavi.

Među inicijativama Crkve, koje su poput sjemena posijanog na tom polju, želio bih spomenuti projekt *Borgo Laudato si'*, koji nam je papa Franjo ostavio kao nasljeđe u Castel Gandolfu, kao sjeme koje može donijeti plodove pravde i mira. To je obrazovni projekt u korist cjelovite ekologije koji može poslužiti kao primjer kako ljudi mogu živjeti, raditi i graditi zajednicu primjenjujući načela enciklike *Laudato si'*.

Molim Svemogućeg da nam u izobilju pošalje svog „duha iz visina“ (*Iz* 32, 15), kako bi to sjeme, i drugo slično njemu, donijelo obilne plodove mira i nade.

Enciklika *Laudato si'* već deset godina prati Katoličku Crkvu i mnoge ljude dobre volje: neka nas ona i dalje nadahnjuje i neka cjelovita ekologija bude sve više prihvaćena kao pravi put kojim treba ići. Tako će se umnožiti sjeme nade, koje treba „čuvati i njegovati“ milošću naše velike i nepokolebljive Nade, Uskrsloga Krista. U njegovo ime svima vama upućujem svoj blagoslov.

Iz Vatikana, 30. lipnja 2025., spomen svetih prvomučenika Crkve u Rimu

1 Usp. Papinsko vijeće za pravdu i mir, *Terra e cibo*, LEV 2015, 51-53.

Izdaje:
Provincijalat
Provincije Presvetoga Srca Isusova
školskih sestara franjevačka Krista Kralja
21000 Split, Lovretska 9
Tel.: 021/ 319-805
Faks: 021/ 319-358

E-mail:
skolske-sestre-franjevke@st.ht.hr

web:
skolske-sestre-franjevke.hr

Odgovara:
s. Lidija Bernardica Matijević

Uredništvo:
s. Marina Fuštar
s. Natanaela Radinović
s. Mirjana Puljiz

Naslovnica:
s. Karolina Bašić

Oblikovanje:
Silvio Družević

Tisak:
Jafra-print d.o.o.

